

**Euroopa Andmekaitseenõukogu
ja Euroopa
Andmekaitseinspektori
ühisarvamus 02/2023**

**ettepaneku kohta võtta vastu
Euroopa Parlamendi ja nõukogu
määrus digieuro kehtestamise
kohta**

Vastu võetud 17. oktoobril 2023

SISUKORD

1	Taust.....	5
2	Arvamuse kohaldamisala	8
3	Üldised märkused	9
4	I peatükk. Reguleerimise ja mõisted	13
5	III peatükk. Seaduslik maksevahend	14
6	IV peatükk. Levitamine.....	14
7	V peatükk. Digieuro kasutamine väärtuse säilitamise vahendina ja maksevahendina	16
8	VII peatükk. Tehnilised omadused	17
	8.1 Võrguvälised ja võrgupõhised digieuro makseviisid	17
	8.2 Tingimuslikud digieuromaksetehingud	18
	8.3 Euroopa digiidentiteeditaskud	19
	8.4 Arveldamine	19
	8.5 Üldine pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism	20
9	Küberturvalisus ja tegevuskerksus.....	23
10	VIII peatükk. Privaatsus ja andmekaitse	24
	10.1 Artikkel 34. Töötlemine makseteenuse pakujate poolt	24
	10.2 Artikkel 35. Isikuandmete töötlemine Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade poolt.....	28
	10.3 Artikkel 36. Töötlemine tugiteenuste osutajate poolt.....	29
11	IX peatükk. Rahapesuvastane tegevus.....	30
12	X peatükk. Lõppsätted	34

Kommenteeritud kokkuvõte

Kaks aastat pärast Euroopa Keskpannga (edaspidi „EKP“) alustatud uurimisetappi digieuro käibele laskmise kohta vaatavad Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu lähikuudel läbi ettepaneku võtta vastu määrus, millega kehtestatakse digieuro keskpannga digivääringuna. Võttes arvesse digieuro erilist tähtsust eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse põhiõiguste seisukohast, palus Euroopa Komisjon Euroopa Andmekaitseinspektoril ja Euroopa Andmekaitseinspektoril esitada selle ettepaneku kohta ühisarvamus.

Tuletades üldiselt meelde, et digieuro lisaväärtus suure konkurentsivõimega maksemaastikul põhineks peamiselt selle konfidentsiaalsusel, väljendavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt, et digikasutajatel on alati võimalik valida, kas maksta digieurodes või sularahas, ning et digieuro ei oleks programmeeritav raha. Samuti väljendatakse ühisarvamus heameelt, et ettepaneku eesmärk on tagada digieuro korral privaatsuse ja andmekaitse kõrge tase, ning tunnustatakse ettepanekus selleks tehtud pingutusi, eelkõige võttes kasutusele võrguvälise makseviisi, et minimeerida isikuandmete töötlemist seoses digieuroga ja tagada lõimitud ning vaikimisi andmekaitse.

Järgides privaatsuse ja lõimitud andmekaitse lähenemisviisi, juhivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor siiski kaasseadusandjate tähelepanu mitmele isikuandmete kaitse probleemile, mis võivad õõnestada kodanike usaldust tulevase digieuro ja lõpuks selle ühiskondliku kasutuselevõtu vastu, kui neid ettepanekus ei käsitleta. Seoses sellega täpsustavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor oma seisukohti, mis on juba vastu võetud alates 2021. aastast.

Esiteks, kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt, et digieuro levitamine toimiks detsentraliseeritult, st pigem finantsvahendajate kui otse eurosüsteemi poolt, leiavad nad, et õigusakti teksti tuleks lisada täiendavad selgitused digieuro levitamise korra kohta.

Lisaks leiavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et tuleks esitada rohkem selgitusi digieuro kordumatute identifikaatorite ühtse juurdepääsupunkti vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta, samuti selle kohta, kuidas tuleb seoses sellega rakendada lõimitud ja vaikimisi andmekaitset. Lisaks peaks õigusakti tekst sisaldama selgitusi selle kohta, kuidas makseteenuse pakkujad peaksid isikuandmeid töötleva, et kontrol hoitavate digieurode piirmäärasid praktikas jõustada. Suuremat selgust on vaja ka isikuandmete töötlemisel makseteenuse pakkujate küsitavate tasude piirmäärade jõustamiseks.

Seoses EKP pakutava ja hallatava arveldustaristuga on Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor seisukohal, et ettepaneku jõustamistingimused peaksid sisaldama siduvat kohustust, mis tagaks kõigi EKP ja riikide keskpankadega seotud tehinguandmete pseudonüümimise.

Oluline on, et Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad, et üldise pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismiga, mille EKP võib kehtestada, et lihtsustada pettuste avastamist ja ennetamist makseteenuse pakkujate poolt, seotud sätted ei ole prognoositavad, mis kahjustab õiguskindlust ja suutlikkust hinnata sellise mehhanismi loomise vajalikkust. Eelkõige ei ole selge, mis ülesandeid täidaks EKP (võimalike makseteenuse pakkujate pettustevastase võitluse järelevalve teostajana) ja mis ülesandeid (ja nendega seotud andmetööstustoiminguid) täidaksid makseteenuse pakkujad. Seetõttu kutsutakse kaasseadusandjaid üles täiendavalt tõendama sellise mehhanismi vajalikkust ning nägema ette selged ja täpsed eeskirjad, mis reguleerivad kavandatava pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi kohaldamisala ja kohaldamist, sealhulgas seoses EKP poolt makseteenuse pakkujatele antava toetuse laadiga. Kui sellist vajadust ei tõendata, soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor võtta andmekaitse seisukohast kasutusele vähem riivavaid meetmeid koos asjakohaste kaitsemeetmetega.

Lisaks tunnistavad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor käesolevas ühisarvamuses võimalikke riske, millega digieuro võib IT ja küberturvalisuse seisukohast kokku puutuda, ning soovivad lisada ettepaneku preambulisse selge viite kohaldatavale küberturvalisuse õigusraamistikule.

Digieuro privaatsus- ja andmekaitseaspektidega seoses märgivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp positiivselt pingutusi, mis on tehtud VIII peatükis ja vastavates lisades, et määrata digieuro käibe laskmise ja kasutamise iga osaleja korral kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja kategooriad. Kaasoadusandjad peaksid siiski esitama täiendavaid selgitusi eelkõige seoses nende töötlemistoimingute suhtes kohaldatavate õiguslike aluste, vastutuse jaotuse ning iga sellise osaleja töödeldavate isikuandmete liikidega.

Lõpuks peavad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor kahetsusväärseks asjaolu, et ettepanekus loobuti valikulise privaatsuse lähenemisviisi vastuvõtmisest väikese väärtusega võrgupõhiste maksete korral. Seoses sellega tuleks märkida, et võrgupõhise digieurotehnoloogia korral sõltub rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riski tase kasutatavast tehnoloogiast ja kontseptsiooni väljatöötamise etapis tehtud valikutest. Võttes arvesse võimalikke leevendavaid meetmeid, mida saaks võtta sellise riski vähendamiseks, soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor seetõttu tungivalt kaasoadusandjatel laiendada võrguväliste tehingute suhtes kohaldatavat erikorda ka võrgupõhiste väikese väärtusega tehingutele, kehtestades künnise, millest allpool ei jälgitaks tehinguid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

Arvestades, et EKP töö digieuro valdkonnas toimub paralleelselt kaasoadusandjate tööga, tuleb Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde, et kõik digieuro vastutavad töötajad ja kaasvastutavad töötajad on kohustatud tegema andmekaitsealase mõjuhinna ulatuses, milles on täidetud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 35 või ELi isikuandmete kaitse määruse artikli 39 nõuded. Lisaks peaks ettepanek meelde tuletama privaatsuse ja lõimitud andmekaitse ning vaikimisi andmekaitse kohustust töökorralduse kehtestamisel ja tehnoloogiliste valikute tegemisel.

Pärast digieurot käsitlevate õigusaktide vastuvõtmist jätkavad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor kasutuselevõtu jälgimist ning on valmis andma kaasoadusandjatele ja EKP-le suuniseid digieuro isikuandmekaitseaspektide kohta.

Euroopa Andmekaitse nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor,

võttes arvesse 23. oktoobri 2018. aasta määruse 2018/1725 (mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ) artikli 42 lõiget 2¹,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eelkõige selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018²,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 29. juuni 2023. aasta taotlust Euroopa Andmekaitse nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori ühisarvamuse saamiseks ettepaneku kohta võtta vastu määrus digieuro kehtestamise kohta³ ja ettepaneku kohta võtta vastu määrus, milles käsitletakse digieuroteenuste osutamist makseteenuse pakujate poolt, kes on asutatud liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1230⁴,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ÜHISARVAMUSE:

1 TAUST

1. 28. juunil 2023 võttis Euroopa Komisjon vastu digieurot käsitleva õigusaktide paketi⁵, mis sisaldas ettepanekut, millega luuakse võimaliku digieuro õigusraamistik⁶. Selle ettepaneku eesmärk on kehtestada ja reguleerida digieuro põhiaspekte, digieuro käibele laskmine on Euroopa Keskpanga (edaspidi „EKP“) eesõigus. Digieuro projekt algas enne digieurot käsitlevate õigusaktide paketi vastuvõtmist. Allpool tuletavad Euroopa Andmekaitse nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde digieurot käsitlevate õigusaktide paketi vastuvõtmiseni viinud peamiste sündmuste kronoloogiat, sealhulgas Euroopa Andmekaitse nõukogu seisukohti selles küsimuses.
2. Seoses kasvava huviga keskpankade digivaluutade vastu terves maailmas, algatas EKP 2020. aasta oktoobris avaliku arutelu võimaliku digieuro üle, keskpanga digivääringu uus vorm jaemaksete tegemiseks, mille eesmärk on täiendada euro füüsilist sularaha⁷. Digieuro kehtestamise poliitika eesmärgid on tagada füüsilise sularaha kahaneva kasutamise kontekstis ELi kodanike jätkuv juurdepääs keskpangarahale, toetada finantskaasatust ning edendada ELi innovatsiooni ja strateegilist autonoomiat maksete osas. 2021. aasta aprillis avaldas EKP

---

¹ ELT L 295, 21.11.2018, lk 39.

² Kõiki selle dokumendi viiteid liikmesriikidele tuleb mõista kui viiteid EMP liikmesriikidele.

³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digieuro kehtestamise kohta, COM(2023) 369 final.

⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digieuroteenuste osutamist makseteenuse pakujate poolt, kes on asutatud liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1230, COM(2023) 368 final.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3501

⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digieuro kehtestamise kohta (COM(2023) 369 final).

⁷ EKP, „Report on a digital euro“, oktoober 2020, avaldatud aadressil https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

Euroopa Andmekaitsekoogu, et tuleks vältida EKP ja riikide keskpankade (edaspidi „eurosüsteem“) juurdepääsu tehinguandmetele pettuste leevendamise või maksueeskirjade jõustamise eesmärgil. Lõpuks juhtis Euroopa Andmekaitsekoogu tähelepanu, et hoiustamispiirangute või -tasude piirmäärade kehtestamine mõjutaks andmesubjektide õigusi ja vabadusi, sest need nõuaksid lisaandmete kogumist ja kontrolle.

6. 2022. aasta septembris avaldas EKP oma uurimisetapi esimese eduaruande, milles esitas mitu andmekaitse ja privaatsuse omaduste valikut digieuro jaoks. Samuti tuletas EKP meelde, et kaasseadusandjate kehtestatud õigusraamistik on oluline seoses digieuro privaatsusaspektidega¹². Eelkõige esitas EKP ettepanekuna lähtestsenaariumi, mis põhineb võrgupõhise digieuro arendamisel, kusjuures digieurot levitavad finantsvahendajad on kinnitanud kõik tehingud ja need on nende jaoks täielikult läbipaistvad alates digieuro esmasest käibele laskmisest. EKP kirjeldas kaht võimalust: *valikuline privaatsus*, kus tagatakse privaatsuse kõrgem tase väikese väärtusega / väikese riskiga võrgupõhiste maksete korral, ja *võrguväline funktsioon*, mille korral ei jälgitaks väikese väärtusega võrguväliseid füüsilises läheduses tehtavaid makseid, mis jäävad *väljapoole lähtestsenaariumi*, ja mida kaasseadusandjad peaksid täiendavalt uurima.
7. 10. oktoobril 2022 avaldas Euroopa Andmekaitsekoogu avalduse¹³, milles tuletas meelde vajadust vältida tehingute süstemaatilist jälgimist sellisel kontopõhisel arhitektuuril. Ta hoiatas, et kõigi digieurodega tehtavate tehingute valideerimine ei pruugi Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „kohtu“) kohtupraktika kohaselt olla kooskõlas andmekaitse vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega. Euroopa Andmekaitsekoogu tuletas meelde, et selle riski tasakaalustamiseks on vaja kehtestada väikese väärtusega tehingute korral privaatsuse künnis, millest allpool ei tohiks võrgupõhiseid ega võrguväliseid tehinguid jälgida. Lisaks kutsus Euroopa Andmekaitsekoogu üles korraldama sel teemal avaliku ja demokraatliku arutelu.
8. Seoses digieuro rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korraga juhtis Euroopa Andmekaitsekoogu tähelepanu, et praegune elektrooniliste maksete õigusraamistik ei näi olevat asjakohane sellise vahendi jaoks nagu digieuro, millel on põhimõtteliselt erinevad omadused seoses poliitikaeesmärkidega, ja arvestades usalduse taset, mis on vajalik avalikul konsultatsioonil väljendatud ootuste täitmiseks¹⁴. Seetõttu soovitas Euroopa Andmekaitsekoogu luua digieuro jaoks eriõiguskorra ning soovitas samal ajal hinnata riske nii privaatsusele kui ka rahapesule ja terrorismi rahastamise tõkestamisele.
9. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor kordavad, et juba niigi konkurentsivõimelisel Euroopa maksemaastikul seisneb digieuro lisaväärtus peamiselt selle privaatsust ja andmekaitset säilitavates omadustes. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori kohaselt on privaatsust ja andmekaitset säilitavad digieuro omadused eeltingimus üldsuse usalduse võitmiseks keskpangaraha digivormi vastu, samuti on see

---

¹² EKP, „Progress on the investigation phase of a digital euro“, 29. september 2022, avaldatud aadressil https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220929.en.pdf?8eec0678b57e98372a7ae6b59047604b

¹³ Euroopa Andmekaitsekoogu avaldus nr 04/2022 digieuro kavandamise valikute kohta privaatsuse ja andmekaitse seisukohast, vastu võetud 10. oktoobril 2022, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

¹⁴ Vt punkt 2 eespool ja allmärkus 8.

otsustav tegur selle vastuvõtmisel ELi kodanike poolt¹⁵. Seda usaldust ei tohiks õõnestada digieuro või õigusraamistiku ebasobiv ülesehitus. Sellise olukorra vältimine ongi ühisarvamuse eesmärk.

2 ARVAMUSE KOHALDAMISALA

10. 29. juunil 2023 taotles komisjon kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 (edaspidi „ELi isikuandmete kaitse määrus“) artikli 42 lõikega 2 Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori ühisarvamust (edaspidi „arvamus“) kahele ettepanekule võtta vastu määrused, mis on osa ühisraha paketist. See õigusaktide pakett koosneb järgmisest:
  - ettepanek võtta vastu määrus digieuro kehtestamise kohta¹⁶ (edaspidi „ettepanek“);
  - ettepanek võtta vastu määrus, mis käsitleb digieuroteenuste osutamist makseteenuse pakkujate poolt, kes on asutatud liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1230¹⁷.
11. Nende kahe vastastikku toetava ettepaneku eesmärk on kehtestada digieuro ja tagada, et eurooplased saaksid keskpangarahaga maksmiseks kasutada nii sularaha kui ka digitaalseid maksevõimalusi. Käesoleva arvamuse kontekstis esitatakse soovitusi ainult seoses ettepanekuga võtta vastu määrus digieuro kehtestamise kohta.
12. Ettepanekuga nähakse ette õigusraamistik digieuro kasutuselevõtuks ja käibelelaskmiseks EKP poolt ning sellega seoses põhineb see suuresti aprillis 2023 EKP avaldatud kolmanda eduaruande lähenemisviisil¹⁸.
13. Täpsemalt kehtestatakse ettepanekuga EKP jaoks raamistik digieuro käibele laskmiseks kooskõlas ettepanekuga, ilma et see piiraks EKP sõltumatut positsiooni ja aluslepingutega antud volitusi¹⁹. Lisaks kehtestatakse ettepanekuga digieuro seadusliku maksevahendina ja sätestatakse eeskirjad selle levitamiseks makseteenuse pakkujate kaudu. Lisaks määratletakse ettepanekus riikide keskpankade ja EKP ülesanded ja kohustused käibele laskmisel ja finantsjärelevalves ning sätestatakse digieuro tehniliste omaduste alused. Pärast käesoleva

---

¹⁵ Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et Deutsche Bundesbanki nimel korraldatud küsitluse kohaselt olid vastajate jaoks peamised võimalikud puudused lisaväärtuse puudumine (77% vastanutest), hirm füüsilise sularaha kaotamise esimese sammu ees (61%) ja ostuharjumuste üldise jälgimise võimalus (54%) (Deutsche Bundesbank, kuuaruanne, oktoober 2021, avaldatud aadressil <https://www.bundesbank.de/resource/blob/879312/807018037068359550e1d89a5dc366fe/mL/2021-10-digitaler-euro-private-haushalte-data.pdf>). Lisaks peab EKP viimase uuringu SPACE kohaselt 60% euroala kodanikest oluliseks sularahas maksmise võimalust. Sularaha tajutavad peamised eelised on nende jaoks anonüümsus ja privaatsuse kaitse (EKP, „Study on the payment attitudes of consumers in the euro area“, 20. detsember 2022, avaldatud aadressil https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html).

¹⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digieuro kehtestamise kohta, COM(2023) 369 final.

¹⁷ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digieuroteenuste osutamist makseteenuse pakkujate poolt, kes on asutatud liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro, ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1230, COM(2023) 368 final.

¹⁸ EKP, „Progress on the digital euro investigation phase – third report“, 24. aprill 2023, avaldatud aadressil https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov230424_progress.en.pdf.

¹⁹ ELTLi artikkel 133.

ettepaneku vastuvõtmist peaks EKP edasi arendama digieuro rakendamise tehnilisi standardeid.

14. Ettepanekus on esitatud kaks digieuro kasutamise viisi: võrgupõhine ja võrguväline. Sellel, kumma neist viisidest valib digieuro kasutaja, on oluline andmekaitsemõju, sest ettepanekus eristatakse nende viisidega seotud kohustusi, võttes arvesse näiteks tehingute arveldamist ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eeskirjade kohaldatavust²⁰.
15. Ettepanekul on oluline mõju üksikisikute privaatsuse ja isikuandmete kaitsega seotud põhiõigustele. Isikuandmete kaitse üldmääruse ja ELi isikuandmete kaitse määrusega loodud järelevalveasutused vastutavad ettepaneku kohase isikuandmete töötlemise järelevalve eest²¹.
16. Arvamus piirdub ettepaneku aspektidega, mis hõlmavad isikuandmete töötlemist, mis on ettepaneku üks peamisi tugisambaid. Et ettepanekus (nagu arvamusel allpool selgitatud) juhitakse tähelepanu mitmele probleemile seoses põhiõigustega privaatsusele ja isikuandmete kaitsele, ei ole käesoleva arvamusel eesmärk esitada kõigist küsimustest ammendavat loetelu ega esitada alati alternatiivseid sätteid või sõnastusettepanekuid. Selle asemel on arvamusel eesmärk käsitleda ettepaneku põhiküsimusi seoses privaatsuse ja andmekaitsega.

3 ÜLDISED MÄRKUSED

17. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori väljendavad heameelt kavatsuse üle töötada digieuro välja sellisena, et makseteenuse pakkujad, eurosüsteem ja tugiteenuste osutajad töötleksid isikuandmeid võimalikult vähe, et tagada digieuro nõuetekohane toimimine²². See on selge viisist, kuidas ettepanekus püütakse piirata, mis isikuandmeid töötleb iga eespool nimetatud osaleja, määratledes iga töötlemistoimingu alla kuuluvad isikuandmete kategooriad, mis on loetletud ettepanekulisades. Ettepanekus rõhutatakse ka lõimitud ja vaikimisi andmekaitse põhimõtte nõuetekohase rakendamise vajadust, nõudes tiptasemel turbe ja privaatsuse säilitamise meetmete²³ ning konkreetsete kaitsemeetmete rakendamist juhtudel, mis riskide põhjal väärivad eritähelpanu²⁴.
18. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori väljendavad heameelt ka ettepaneku põhjenduse 12 üle, milles viidatakse ELi andmekaitseraamistikule, ning põhjendust 70, milles rõhutatakse, et privaatsuse ja andmekaitse kõrge tase on väga oluline üldsuse usalduse jaoks digieuro vastu, ning viidates Euroopa Andmekaitseinspektori eespool nimetatud 2022. aasta avaldusele digieuro omaduste valikute kohta²⁵.

---

²⁰ Vt käesoleva arvamusel punkt 11.

²¹ Ettepaneku põhjendus 12.

²² Ettepaneku põhjendused 71 ja 72.

²³ Näiteks artikli 35 lõikes 4, kehtestatakse isikuandmete selge eraldamine, nii et Euroopa Keskpangal ja riikide keskpankadel ei ole võimalik otseselt tuvastada konkreetseid digieuro kasutajaid.

²⁴ Vt ettepaneku artikli 35 lõike 8 viimane lause.

²⁵ Euroopa Andmekaitseinspektori avaldus nr 04/2022 digieuro kavandamise valikute kohta privaatsuse ja andmekaitse seisukohast, vastu võetud 10. oktoobril 2022, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

19. Võttes arvesse asjaolu, et nii üksikisikud kui ka spetsialistid peavad digieuro kõige olulisemaks omaduseks privaatsust²⁶, tulevad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori meelde, et lõimitud ja vaikesi andmekaitse tuleks integreerida digieuro omadustesse algusest peale, lisades tehnilised valikud, mille EKP teeb ettepaneku artikli 5 lõike 2 alusel, ning seoses artikli 5 lõike 1 kohaste komisjoni täiendavate delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega pärast ettepaneku vastuvõtmist. Seoses sellega rõhutavad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori privaatsust edendavate tehnoloogiate rakendamise tähtsust digieuro kavandamisel.
20. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori tulevad samuti meelde, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikale kohaldatakse vajalikkuse kontrolli piirangutele seoses õigusega isikuandmete kaitsele ja privaatsusele isikuandmete töötlemisel²⁷. See hõlmab hindamist, kas muude meetmetega saavutatakse soovitud tulemus väiksema sekkumisega asjaomasesse põhiõigusesse. Lisaks peab seadusandja meetmete kehtestamisel, mis riivavad põhiõigusi isikuandmete kaitsele, hindama, kas töötlemisega taotletava üldist huvi pakkuva eesmärgi tähtsus on proportsionaalne sekkumise raskusega²⁸.
21. Seda arvesse võttes leiavad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori, et kasutajate haldamisega (st digieurokontode/-rahakottide haldamine, makseinstrumentide pakkumine ja haldamine), tehingute haldamisega (st tehingute algatamine, autentimine ja valideerimine) ning likviidsuse juhtimisega (digieurode krediteerimine ja debiteerimine) seotud ülesanded peaksid põhimõtteliselt olema võimalikult detsentraliseeritud. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori väljendavad seega heameelt, et ettepaneku kohane digieuro levitamine toimuks reguleeritud finantsvahendajate poolt detsentraliseeritult, mitte otse eurosüsteemi poolt. Eelkõige võiks detsentraliseeritud lähenemisviisi lihtsustada andmesubjekti õiguste kasutamist iga finantsvahendaja kui vastutava töötleja ees. Seoses sellega sisaldab käesoleva ühisarvamuse punkt 8 mitut soovitusi ning selles kutsutakse üles selgitama rolle ja ülesandeid, mida võiks jaotada finantsvahendajatele, ilma et see takistaks digieuro toimimist ja EKP rolli.
22. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori tunnistavad vajadust kehtestada kontrol hoitavate digieurode piirang igale digieuro kasutajale, tulevad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektori meelde, et selline omadus tähendab automaatselt täieliku anonüümsuse kaotamist ja teatavat isikuandmete töötlemist²⁹.

---

²⁶ Ettepaneku mõjuhindang, SWD(2023) 233 final, lk 7.

²⁷ Kohtuotsus, 16.12.2008, *Tietosuoja-valtuutus vs. Satakunnan Markkinapörssi Oy ja Satamedia Oy*, C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 56; kohtuotsus, 9.11.2010, liidetud kohtuasjad *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 ja C-93/09, EU:C:2010:662, punktid 77 ja 86. Lisateave, vt Euroopa Andmekaitseinspektori suunised „Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data“, 19 detsember 2019, avaldatud aadressil https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

²⁸ Kohtuotsus, 1.8.2022, OT ja Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, punkt 98.

²⁹ Seoses sellega vt käesoleva arvamuse punkt 7.

23. Nagu Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi on juba rõhutanud³⁰, on privaatsuse ja andmekaitse kõrge tase väga olulised, et tagada kodanike usaldus tulevase digieuro vastu ja lõppkokkuvõttes selle edu. Seoses sellega ei näi kõigi võrgupõhiste digieurotehingute registreerimine olenemata nende summast olevat kooskõlas ettepaneku eesmärgiga toetada andmekaitset liidu keskse poliitikanägemise ka sellega, kui oluliseks peavad kodanikud privaatsust digieuro kontekstis, nagu selgub eespool nimetatud 2021. aastal EKP tehtud uuringust³¹. Seega peavad Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi ja Euroopa Andmekaitseinspektor vajalikuks tagada privaatsuse kõrge tase mitte ainult võrguväliste digieuromaksete korral, nagu on praegu ettepanekus ette nähtud³², vaid ka väikese väärtusega digieuromaksetehingute korral. Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad selle eesmärgi saavutamiseks võtta kasutusele privaatsuse künnise väikese väärtusega võrgupõhiste digimaksetehingute korral, nagu on täpsemalt kirjeldatud allpool punktis 11.
24. Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnustavad ka pingutusi, mis on tehtud tagamaks, et ettepanek ei mõjutaks isikuandmete töötlemist reguleerivate kehtivate ELi õigusaktide kohaldamist, sealhulgas nende järelevalveasutuste ülesandeid ja volitusi, kes on pädevad kontrollima andmekaitsealaste õigusaktide järgimist, nagu on märgitud ettepaneku preambulis³³. Üks olulisi aspekte on seotud õigusliku alusega vastutavate töötajate jaoks, kes töötlevad isikuandmeid ettepaneku kontekstis, ning ülesannete asjakohase jaotusega makseteenuse pakkujate, eurosüsteemi ja tugiteenuste osutajate vahel. Seda aspekti käsitletakse käesoleva ühisarvamuse punktis 10.
25. Lisaks võtavad Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi ja Euroopa Andmekaitseinspektor teadmiseks, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artikli 282 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Keskpank on oma volituste teostamisel sõltumatu ning et ELi institutsioonid, organid ja asutused, sealhulgas komisjon ja kaasseadusandjad, peavad seda sõltumatust austama. ELTLi artiklis 130 on lisatud, et kasutades volitusi ning täites ülesandeid ja kohustusi, mis on talle pandud aluslepingutega ja EKP põhikirjaga, ei taotle ega saa Euroopa Keskpank juhiseid liidu institutsioonidelt, organitelt või asutustelt. Vastavalt ELTLi artiklile 132 võib Euroopa Keskpank anda määrusi ja võtta vastu otsuseid, mis on vajalikud tema ülesannete täitmiseks³⁴, mida Euroopa Keskpank teeb sageli ka seoses sellega, kuidas ta töötleb ja reguleerib

---

³⁰ Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi avaldus nr 04/2022 digieuro kavandamise valikute kohta privaatsuse ja andmekaitse seisukohast, vastu võetud 10. oktoobril 2022, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

³¹ EKP, „Report on the public consultation on a digital euro“, aprill 2021, avaldatud aadressil <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>

³² Ettepaneku artikkel 37.

³³ Ettepaneku põhjendus 12. „Isikuandmete töötlemine käesoleva määruse alusel peab olema kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja määrusega (EL) 2017/1725 niivõrd, kuivõrd see kuulub nende määruste kohaldamisalasse. Seepärast vastutavad määruse (EL) 2016/679 ja määruse (EL) 2018/1725 kohased järelevalveasutused käesoleva määruse raames toimuva isikuandmete töötlemise järelevalve eest.“ Lisaks on põhjenduses 70 märgitud, et „isikuandmete töötlemine käesoleva määruse nõuete täitmiseks ja sellega seoses toimuks kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja määrusega (EL) 2018/1725 ning vajaduse korral direktiiviga 2002/58/EÜ“.

³⁴ See kajastub ka ELTLi artikli 282 lõikes 4: „Euroopa Keskpank võtab vajalikke meetmeid oma ülesannete täitmiseks vastavalt artiklitele 127–133 ja artiklile 138 ning EKPS ja EKP põhikirjas sätestatud tingimustele.“

isikuandmeid oma tegevuse raames³⁵. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor austavad nõuetekohaselt EKP sõltumatust otsuste tegemisel, rõhutavad nad samuti, et ettepanekus tuleb pärast seadusandlikku arutelu ja heakskiitmist sätestada selged eeskirjad isikuandmete töötlemise kohta digieuro käibele laskmise ja kasutamise kontekstis koos selgete kaitsemeetmetega, tagades seega põhiõiguste ja -vabaduste võimalikult kõrgetasemelise kaitse.

26. Seoses sellega mõistavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ELi seadusandjal on volitus kehtestada „*vajalikud meetmed euro kasutamiseks ühisrahana*“, nagu on sätestatud ELTLi artiklis 133, mis on ettepaneku õiguslik alus Liidu aluslepingutes. ELTLi artikli 133 kohaste institutsiooniliste ja õiguslike piirangute tõttu, mis tulenevad ELTLis sätestatud eeskirjadest, on siiski vaja jätta Euroopa Keskpankale teatav kaalutusõigus seoses üksikasjalike meetmete, eeskirjade ja standarditega, mille Euroopa Keskpank võtab vastu kaasseadusandjate vastuvõetud meetmete, näiteks ettepaneku artikli 5 lõikes 2 nimetatud meetmete rakendamiseks³⁶. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor mõistavad samuti, et see on põhjus, miks ettepanek annab EKP-le harva volitusi teatud ülesannete täitmiseks, kuid jätab sageli EKP otsustada (kasutades sõna „*peab*“ asemel sõna „*võib*“), kas neid täita või mitte³⁷. Isegi juhul, kui tehnilised valikud jäetakse EKP hooleks, on nende valikute korral vaja tagada koosõla liidu andmekaitsealaste õigusaktidega, sealhulgas vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõuetega.

27. Lõpuks tunnistavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus on lisaks vajadusele tagada isikuandmete kaitse üldmääruse ja ELi isikuandmete kaitse määruse järgimine ette nähtud konkreetsete piirangute vastutavatele töötlejatele ja kaitsemeetmed andmesubjektidele seoses isikuandmete töötlemisega. Nii on see näiteks ettepaneku artikli 37 lõikes 2 sätestatud keelu korral, mille kohaselt makseteenuse pakkujad ega eurosüsteem ei säilita tehinguandmeid. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt ka nõude üle, et EKP konsulteerib Euroopa Andmekaitseinspektoriga enne andmekaitset mõjutada võivate üksikasjalike meetmete, eeskirjade ja standardite vastuvõtmist vastavalt ettepaneku artikli 5 lõikele 2.

---

³⁵ Vt näiteks: Euroopa Keskpanka 5. mai 2020. aasta otsus (EL) 2020/655, millega võetakse vastu Euroopa Keskpanka andmekaitse rakendussätted ja tunnistatakse kehtetuks otsus EKP/2007/1 (EKP/2020/28), ELT L 152, 15.5.2020, lk 13–20; Euroopa Keskpanka 7. septembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/1486, millega võetakse vastu sise-eeskirjad andmesubjektide õiguste piiramise kohta seoses Euroopa Keskpanka ülesannetega krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvel (EKP/2021/42), ELT L 328, 16.9.2021, lk 15–22; ning Euroopa Keskpanka 10. oktoobri 2022. aasta otsus (EL) 2022/1982 Euroopa Keskpankade Süsteemi teenuste kasutamise kohta pädevate asutuste ja koostööd tegevate asutuste poolt ning millega muudetakse otsus EKP/2013/1 (EKP/2022/34), ELT L 272, 20.10.2022, lk 29–35.

³⁶ Artikli 5 lõikes 2 on sätestatud, et „*käesoleva määruse raames reguleeritakse digieurot ka üksikasjalike meetmete, eeskirjade ja standarditega, mille võib oma pädevuse raames vastu võtta Euroopa Keskpank. Kui need üksikasjalikud meetmed, eeskirjad ja standardid mõjutavad üksikisikute õiguste ja vabaduse kaitset seoses isikuandmete töötlemisega, konsulteerib Euroopa Keskpank enne nende vastuvõtmist Euroopa Andmekaitseinspektoriga.*“

³⁷ Vt näide põhjenduses 25: *Euroopa Keskpank võib toetada makseteenuse pakkujaid kontrol hoitavate digieurode hulga piirmäärade järgimisel, sealhulgas digieuro kasutajatunnuste ja nendega seotud piirmäärade andmetele ühtse juurdepääsupunkti abil, mille ta loob kas üksi või koos riikide keskpankadega.*“ Vt ka põhjendus 68: „*Seetõttu võib Euroopa Keskpank luua üldise pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi, et toetada makseteenuse pakkujate tegevust digieuromaksetehingutega seotud pettuste käsitlemisel.*“ (rõhutus lisatud)

4 I PEATÜKK. REGULEERIMISESE JA MÕISTED

28. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et ettepaneku artiklis 2 on sätestatud mõisted, mis on vajalikud ettepaneku kui terviku mõistmiseks. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad siiski, et mõned mõisted puuduvad või vajavad õiguskindluse tagamiseks täiendavaid selgitusi.
29. Esiteks on ettepanekus kesksel kohal maksetehingute genereeritud andmed. Ettepanekus ei määratleta siiski, mida hõlmab mõiste „*tehingandmed*“, ja kas võrguvälised või võrgupõhised makseviisid erinevad tehingandmete tüübi poolest, mis kas tekivad tehingust või mida oodatakse ja vajatakse tehingu edukaks sooritamiseks. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad täpselt määratleda, mis tüüpi andmed kuuluvad kategooriasse „*tehingandmed*“. Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor samuti, et ettepaneku III, IV ja V lisades kasutatakse laie isikuandmete kategooriaid, mida eeldatavasti töötlevad eri osalejad. Need isikuandmete kategooriad tuleks täpsemalt määratleda, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud käesoleva ühisarvamuse punktis 9.
30. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus viidatakse mitmel juhul mõistele „*kohalikud salvestid*“. Nimelt viidatakse ettepaneku artikli 2 punktis 15, artikli 34 lõike 1 punktis c, artikli 35 lõike 1 punktis c ja artikli 37 lõike 4 punktis b mõistele „*kohalikud salvestid*“, mis ei ole määratletud ettepaneku artiklis 2. Ettepaneku põhjenduse 34 kohaselt: „*makseteenuse pakkujad peaksid registreerima ja registrist kustutama kohalikud salvestid, mida kasutatakse nende klientide võrguvälise digieuromaksetehingute tegemiseks.*“ Samas põhjenduses täpsustatakse ka, et makseteenuse pakkujad peaksid säilitama võrguvälise digieuromaksetehingute jaoks kasutatava kohaliku salvesti tunnuse ajutiselt. Põhjenduses 35 on täpsustatud lisaks, et makseteenuse pakkujad peaksid registreerima ja taasregistreerima kohalikud salvestid, mida kasutatakse nende klientide võrguvälise digieuromaksetehingute tegemiseks. Lõpuks on põhjenduses 75 täpsustatud, et võrguvälise digieuromaksetehingute kontekstis töötleksid makseteenuse pakkujad „*[...] üksnes isikuandmeid, mis on seotud digieurode kandmisega digieuromaksekontodele või digieurode väljavõtmisega digieuromaksekontodelt, et laadida need kohalikesse salvestitesse või kohalikest salvestitest digieuromaksekontodele. Need andmed hõlmavad kohaliku salvesti identifikaatorit, mille makseteenuse pakkujad omistavad digieuro kasutajale, kes omab võrguväliseid digieurosid.*“ Seega näib, et ettepanekus kasutatud mõiste „*kohalikud salvestid*“ viitab *mobiilseadmetele*. Artikli 2 punktis 31 on mõiste „*mobiilseade*“ siiski sõnaselgelt määratletud kui „*[...] seade, mis võimaldab digieuro kasutajatel anda loa võrgupõhiste ja võrguvälise digieuromaksetehingute tegemiseks, sealhulgas eelkõige nutitelefonid, tahvelarvutid, nutikellad ja iga liiki kantavad seadmed*“. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et mõiste „*digieuromaksekonto*“ määratlemisel ettepaneku artikli 2 punktis 5 kasutatakse mõistet „*võrguvälise seade*“. Seda arvestades soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm ja Euroopa Andmekaitseinspektor selgitada, kas „*kohalikud salvestid*“ oleksid muud seadmed kui „*mobiilseadmed*“, nagu on määratletud ettepaneku artikli 2 punktis 31, ning kui see on nii, siis lisada ettepaneku

artiklisse 2 selle mõiste eraldi määratlus. Selliseid selgitusi tuleks *mutatis mutandis* kohaldada artikli 2 punktis 5 osutatud mõistele „*võrguväline seade*“ digieurodele.

31. Lisaks soovivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor täpsustada mõiste „*kasutajatunnus*“ määratlust ettepaneku artikli 2 punktis 27. Ettepaneku artikli 2 lõikes 27 määratletakse „*kasutajatunnus*“ kui „[...] *kordumatu tunnus, mille loob digieurot levitav makseteenuse pakkuja ja mis digieuro võrgupõhisel kasutamisel üheselt eristab digieuro kasutajaid, kuid mida Euroopa Keskpang ja riikide keskpangad ei saa omistada tuvastatavale füüsilisele või juriidilisele isikule*“. Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et III lisas on sätestatud, et *kasutajatunnus* sisaldaks kohaliku salvesti omaniku nime. Veel üks näide on seos ettepaneku artikli 2 punktis 27 määratletud mõiste „*kasutajatunnus*“ ja ettepaneku artikli 2 punktis 28 määratletud mõiste „*kasutaja varjunimi*“ vahel, mis mõlemad näivad osutavat isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõikes 5 määratletud pseudonüümimismeetodile, kuigi see on selgelt väljendatud ainult ettepaneku artikli 2 punktis 28.
32. Lõpuks märgivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepaneku artikli 22 lõikes 3 kasutatakse mõistet „*kordumatu digieuromaksekonto number*“, mis ei ole siiski määratletud artiklis 2. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor õiguskindluse huvides lisada artiklisse 2 mõiste „*kordumatu digieuromaksekonto number*“. Sellise määratluse lisamine aitaks samuti selgitada erinevust ettepanekus esitatud muud liiki tunnuste, eelkõige artikli 2 punktis 27 määratletud „*kasutajatunnuse*“ ja ettepaneku artikli 2 punktis 28 määratletud „*kasutaja varjunime*“ vahel.

5 III PEATÜKK. SEADUSLIK MAKSEVAHEND

33. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt poliitikaeesmärgi üle anda digieurole seadusliku maksevahendi väärtus, nagu see on euromüntidel ja -pangatähtedel. Digieuro peab täiendama füüsilist sularaha, mis on privaatsuse ja isikuvabaduste tagamise üldine maksevahend, mitte seda asendama. Seoses sellega väljendavad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt asjaolu üle, et kodanikel on vastavalt ettepaneku artikli 12 lõikele 2 alati võimalus maksta digieurodes või sularahas.

6 IV PEATÜKK. LEVITAMINE

34. Ettepanekuga reguleeritakse digieuro levitamist olemasoleva ELi makseteenuste osutamise õigusraamistiku kaudu, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2015/2366 (teine makseteenuste direktiiv)³⁸. Makseteenuse pakkujad võivad ettepaneku artikli 13 kohaselt osutada digieuromakseteenuseid mitmele füüsiliste ja juriidiliste isikute kategooriale.

---

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127).

35. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et digieurot võib ettepaneku artikli 13 lõike 1 punktide b ja c kohaselt levitada ka füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes ei ela ega asu liikmesriigis, mille ametlik vääring on euro. Praeguse ettepaneku kohaselt ei ole siiski selge, mis juhtudel, kuidas ja miks saab digieuromakseteenuseid piirata nende andmesubjektide kategooriatega, kuidas see mõjutab isikuandmete töötlemist ja kas isikuandmed kustutatakse, kui teenuste kasutamist piiratakse. Samuti ei ole selge, kas sellist teavet tuleks täpsustada käesoleva ettepaneku raames või ettepanekus võtta vastu määrus, milles käsitletakse digieuroteenuste osutamist liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor selgitada töötlemist, mis toimub digieuro levitamise raames füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes ei ela ega asu liikmesriikides, mille ametlik vääring on euro, kas käesolevas ettepanekus või ettepanekus võtta vastu määrus, milles käsitletakse digieuroteenuste osutamist makseteenuse pakkujate poolt, kes on asutatud liikmesriikides, mille ametlik vääring ei ole euro.
36. Ettepaneku artikli 13 lõikes 4 on sätestatud, et digieuro kasutaja eelnevat nõusolekut on vaja digieurokonto sidumiseks mittedigieuro-maksekontoga nii digieurokonto krediteerimiseks kui ka debiteerimiseks ja täiendavate maksete tegemiseks, mis ületavad kontol hoitavate digieuro piirmäära. See sidumine tähendaks isikuandmete töötlemist, sest teavet vahetatakse mitme maksekonto kohta, mis ei ole tingimata pakutud sama makseteenuse pakkuja poolt. Andmekaitse seisukohast on Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor arvamisel, et eelnevat nõusolekut ei tohiks tõlgendada nõusolekuna isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, vaid pigem lepingulise olemusega kaitsemeetmena. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor asendada sõna „eelnev nõusolek“ sõnaga „luba“. Selline lähenemisviis oleks kooskõlas ettepanekuga võtta vastu makseteenuseid käsitlev määrus³⁹ ja ettepanekuga võtta vastu määrus finantsandmete juurdepääsu raamistiku kohta⁴⁰. Seoses sellega on Euroopa Andmekaitseinspektor oma varasemates arvamustes juba esitanud konkreetseid soovitusi⁴¹. Need soovitusel, nimelt vajadus eristada „luba“ isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud isikuandmete töötlemise nõusoleku õiguslikust alusest, oleksid kehtivad ka ettepanekut arvesse võttes.
37. Lõpuks soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor juhtida tähelepanu sellele, et ettepaneku artikli 14 lõikes 5 nimetatud Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ameti (edaspidi „AMLA“) ja Euroopa Pangandusjärelevalve (edaspidi „EBA“) suuniseid tuleks tõlgendada nii, et makseteenuse pakkujad ei tohiks registreerida potentsiaalsete digieuro kasutajate staatust (nt varjupaigataotleja või rahvusvahelise kaitse

---

³⁹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse makseteenuseid siseturul ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010, COM(2023) 367 final.

⁴⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus finantsandmete juurdepääsu raamistiku kohta ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 1094/2010, (EL) nr 1095/2010 ja (EL) 2022/2554, COM(2023) 360 final.

⁴¹ Euroopa Andmekaitseinspektori arvamus 38/2023 ettepaneku kohta võtta vastu määrus finantsandmete juurdepääsu raamistiku kohta, vastu võetud 22. augustil 2023, avaldatud aadressil: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf; Euroopa Andmekaitseinspektori arvamus 39/2023 ettepaneku kohta võtta vastu määrus, milles käsitletakse makseteenuseid siseturul ning ettepaneku kohta võtta vastu direktiiv makseteenuste ja e-raha teenuste kohta siseturul, vastu võetud 22. augustil 2023, avaldatud aadressil: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0729_d2434_opinion_en.pdf.

saaja või kindla aadressita isik, või kolmanda riigi kodanik, kellele ei ole antud elamisluba), sest see võib neid kasutajaid häbimärgistada.

7 V PEATÜKK. DIGIEURO KASUTAMINE VÄÄRTUSE SÄILITAMISE VAHENDINA JA MAKSEVAHENDINA

38. Ettepaneku artikli 15 lõikes 1 on põhimõtteliselt sätestatud, et digieuro kasutamist väärtuse säilitamise vahendina võib piirata. Ettepaneku artikli 16 lõikes 1 on sätestatud, et EKP töötab välja instrumendid, millega piiratakse digieuro kasutamist väärtuse säilitamise vahendina, ning otsustab nende parameetrite ja kasutamise üle. Ettepaneku artikli 35 lõikes 8 on sätestatud, et selleks, et toetada makseteenuse pakkujaid kontol hoitavate digieurode hulga piirmäärade järgimisel kooskõlas artikli 16 lõikega 1 ja tagada kasutaja taotlusel artikli 31 lõike 2 kohane erakorraline üleviimine, võib EKP üksi või koos riikide keskpankadega luua ühtse juurdepääsupunkti digieuro kasutajatunnuste ja nendega seotud piirmäärade andmetele. Lisaks on artikli 35 lõikes 8 sätestatud, et rakendatakse asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, sealhulgas tiptasemel turva- ja privaatsuse säilitamise meetmeid, tagamaks, et muud üksused kui makseteenuse pakkujad, kelle klient või potentsiaalne klient on digieuro kasutaja, ei saa ühtse juurdepääsupunkti kaudu kättesaadavast teabest tuletada konkreetsete digieuro kasutajate identifitseerimisandmeid. Peale selle on ettepaneku põhjenduses 77 märgitud, et on vaja ühtset juurdepääsupunkti kasutajatunnuste ja nendega seotud piirmäärade andmetele; see on vajalik selleks, et tagada digieuro tõhus toimimine kogu euroalal, kuna digieuro kasutajad võivad omada digieuromaksekontosid eri liikmesriikides. Ühtse juurdepääsupunkti loomisel peaks eurosüsteem tagama isikuandmete töötlemise piirdumise rangelt vajalikuga ning lõimitud ja vaikumisi andmekaitse.
39. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et tagada, et digieuro kasutaja, kellel võib olla eri digieurokontosid erinevate makseteenuse pakkujate juures, ei ületaks hoitavate digieurode piirmäära, on isikuandmete teatud töötlemine vältimatu. Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepaneku artikli 35 lõike 8 kohaselt „[...] võib EKP üksi või koos riikide keskpankadega luua ühtse juurdepääsupunkti digieuro kasutajatunnuste ja nendega seotud piirmäärade andmetele, nagu on osutatud 4. lisa punktis 4 [...]“. Lisaks viidatakse põhjenduses 77 asjaolule, et „[...] [ü]htse juurdepääsupunkti loomisel peaksid Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad tagama lõimitud ja vaikumisi andmekaitse ning isikuandmete töötlemise piirdumise rangelt vajalikuga [...]“.
40. Samal ajal leiavad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus ei selgitata piisavalt IV lisa punktis 4 loetletud isikuandmete töötlemise vajalikkust ja proportsionaalsust. Seega soovivad Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor täpsustada põhjendusepunktis 77 ühtse juurdepääsupunkti vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendust. Lisaks ei sisalda ettepanek teavet, kuidas tuleb seoses sellega rakendada lõimitud ja vaikumisi andmekaitset. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad täpsustada meetmeid, mida tuleks rakendada

lõimitud ja vaikimisi andmekaitse integreerimiseks algusest peale, sealhulgas tehnilisi meetmeid, mis võimaldaksid andmete detsentraliseeritud säilitamist⁴².

41. Lisaks on ettepanekus ebaselge, kuidas peaksid makseteenuse pakkujad III lisa punktis 1 loetletud isikuandmeid töötleva, et tagada hoitavate digieurode piirmäärade jõustamine praktikas, ning mis kaitsemeetmed on kehtestatud digieuro kasutajate jaoks, näiteks õigus esitada vastuväiteid piirmäära jõustamisel põhinevate otsuste suhtes või need edasi kaevata.
42. Ettepaneku artikliga 17 piiratakse tasusid, mida makseteenuse pakkujad võivad nõuda kasutajatelt digieuromakseteenuste kasutamise eest. Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et järelevalve teostamisel selle sätte täitmise üle makseteenuse pakkujate poolt võib EKP töödelda isikuandmeid, sest EKP-l oleks õigus nõuda makseteenuse pakkujalt „*kogu vajaliku teabe*“ esitamist, et tagada selle artikli sätete täitmine. Seoses sellega leiavad Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et üldine viide „*kogu vajalikule teabele*“ võib praktikas avaldada ebaproportsionaalset mõju isikuandmete kogumisele. Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad täpsustada, et seda sätet tuleks kohaldada vastavalt andmekaitse-eeskirjadele kooskõlas töötlemise eesmärkidega, sealhulgas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega. EKP teabenõuded peaksid alati olema kirjalikud, põhjendatud ja juhtumispõhised ning ei tohiks käsitleda kogu andmete kogumit ega viia andmete kogumite ühendamiseni⁴³.

8 VII PEATÜKK. TEHNILISED OMADUSED

8.1 Võrguvälised ja võrgupõhised digieuro makseviisid

43. Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et digieuro oleks kättesaadav kahel viisil: võrgupõhise ja võrguvälise versioonina⁴⁴. Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor toetavad tugevalt võrguvälise viisi kasutuselevõttu, kuna sellel oleks suurem privaatsus kui võrgupõhisel. Eelkõige väljendavad Euroopa Andmekaitseinspektrikogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt asjaolu üle, et ettepaneku artikli 23 lõike 1 kohaselt on digieuro kättesaadav nii võrgupõhiste kui ka võrguväliste digieuromaksetehingute jaoks alates digieuro esmakordsest käibele laskmisest.

---

⁴² Kuigi on mõistetav, et digieuro kasutaja kontrol hoitavate digieurode üldise piirmäära kontrollimiseks vajalik teave võib olla pärit rohkem kui ühelt samale kasutajale kuuluvalt digieurokontolt, tuleks rakendamisel uurida võimalust kasutada privaatsust edendavaid tehnoloogiaid, mille abil saaks vältida selliste isikuandmete tsentraalset talletamist, mida kasutatakse arvutuste tegemiseks ja asjakohaste otsuste tegemiseks (nt tehingu tegemisest keeldumine või uus konto, millel on teatud konkreetne piirmäär). Seoses sellega võib võimaliku tehnikana turvalist mitme osapoolega andmetöötlust (vt ÜRO, „UN Guide on Privacy-Enhancing Technologies for Official Statistics“, punkt 2.1 ja sellega seotud näited, avaldatud aadressil <https://unstats.un.org/bigdata/task-teams/privacy/guide/index.cshml>).

⁴³ Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendus 31.

⁴⁴ Ettepaneku artikli 23 lõige 1.

kasutuselevõtuni, et tagada, et kasutajad ei hoiduks kõrvale digieuro kasutamist piiravate juhiste täitmisest.

8.3 Euroopa digiidentiteeditaskud

49. Digieuromakseteenustele juurdepääsuks ja nende kasutamiseks võimaldaks ettepanek digieuro kasutajatel tugineda makseteenuse pakkujate ja EKP välja töötatud *front-end*-teenustele⁴⁷. Sellised *front-end*-teenused on määratletud kui „*kõik komponendid, mis on vajalikud digieuro kasutajatele teenuste osutamiseks ja mis kindlaksmääratud liideste kaudu suhtlevad back-end-lahendustega ja muude front-end-teenustega*“⁴⁸. Need *front-end*-teenused „[...] peavad olema Euroopa digiidentiteeditaskutega koostalitlusvõimelised või neisse integreeritud“, ja viimase funktsioonidele võivad laiemalt tugineda digieurode kasutajad, kes seda taotleavad⁴⁹.
50. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor tuletavad meelde, et praegu läbirääkimisel olevate Euroopa digiidentiteeditaskute loomist⁵⁰ käsitleva määruse ettepaneku kavandatud tehniline rakendamine määrab⁵¹ lõpuks, kas tuleks integreerida täiendavad andmekaitsemeetmed või kas selle kavandamine toimub kooskõlas andmekaitsealaste õigusaktidega⁵².
51. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et digieurokonto kasutaja tuvastavad nõuetekohaselt makseteenuse pakkujad, tehes registreerimisetapis asjakohased kontrollid vastavalt põhimõttele „tunne oma klienti“, milleks võiks kasutada Euroopa digiidentiteeditaskuid. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt asjaolu üle, et Euroopa digiidentiteeditaskute kasutamine sel eesmärgil toimuks ettepaneku artikli 25 lõike 2 kohaselt üksnes digieuro kasutajate taotlusel, mitte vaikimisi, kooskõlas võimalikult väheste andmete kogumise kui peamise andmekaitse põhimõttega ning vastutavate töötajate kohustusega tagada lõimitud ja vaikimisi andmekaitse⁵³.

8.4 Arveldamine

52. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et võrgupõhiste digieuromaksetehingute lõplik arveldamine toimuks eurosüsteemi poolt heaks kiidetud

---

⁴⁷ Ettepaneku artikli 28 lõige 1. Lõikes 2 lisatakse, et EKP ei saa juurdepääsu isikuandmetele seoses EKP väljatöötatud ja makseteenuse pakkujate kasutatavate *front-end*-teenustega.

⁴⁸ Ettepaneku artikli 2 lõige 20.

⁴⁹ Ettepaneku artikli 25 lõiked 1 ja 2.

⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-wallet-implementation>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3556.

⁵² Euroopa Andmekaitseinspektori ametlikud märkused ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega, 21. juuli 2021, lk 2, avaldatud aadressil https://edps.europa.eu/system/files/2021-07/21-07-28_formal_comments_2021-0598_d-1609_european_digital_identity_en.pdf.

⁵³ Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punkt c ning artikli 25 lõiked 1 ja 2.

digieuroarvelduste infrastruktuuris⁵⁴. See on teistsugune lähenemisviis kui eraisikute elektrooniliste maksete arveldamine, mida tehakse makseasutuste vahel detsentraliseeritult ja kus eurosüsteemil puudub juurdepääs maksetehingutele. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et võrgupõhiste digieurotehingute arveldamist makrotasandil peaks tegema EKP, sest digieurod, mida ei hoiustata panga tasandil, on otsene kohustus EKP ja riikide keskpankade ees⁵⁵ ning vajavad seega registrit EKP tasandil.

53. Samal ajal rõhutavad Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et EKP poolt kasutusele võetud arvelduste infrastruktuur säilitaks tsentraliseeritult andmeid kõigi digieurot kasutavate isikute kohta ning sisaldaks tundlikku teavet, näiteks kasutajate autentimist⁵⁶. Oma ulatuse ja tsentraliseeritult säilitatavate andmete laadi tõttu võivad andmetega seotud rikkumise tagajärjed kahjustada suurt hulka üksikisikuid. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor on valmis abistama seoses sellega võetavate asjakohaste kaitsemeetmete hindamisel.
54. Seda arvesse võttes väljendavad Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt ettepaneku põhjenduse 71 üle, milles on täpsustatud, et „[...] digieurodes tehtavate tehingute arveldamine tuleks kavandada nii, et ei Euroopa Keskpank ega riikide keskpangad ei saa seostada andmeid digieuro kasutajaga, kes on kas tuvastatud või tuvastatav“. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt ka põhjenduse 76 üle, milles täpsustatakse, et „Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad võivad töödelda isikuandmeid niivõrd, kuivõrd see on vajalik selleks, et täita digieuro nõuetekohaseks toimimiseks vajalikke ülesandeid“. Samas märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekuga ei kehtestata siduvat kohustust, mis tagaks tehinguandmete pseudonüümimise EKP ja riikide keskpankade suhtes. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor kehtestada ettepaneku regulatiivosas selgesõnalise kohustuse EKP ja riikide keskpankade suhtes tehinguandmete pseudonüümimiseks selle asemel, et viidata sellele üksnes ettepaneku põhjenduses 76.

8.5 Üldine pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism

55. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et ettepaneku artikli 32 lõikes 1 viidatakse pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismile, mille EKP võib otsustada luua, et hõlbustada pettuste avastamise ja ennetamise ülesandeid, mida makseteenuse pakkujad peavad täitma direktiivi 2015/2366 kohaselt „[...] digieuro sujuva ja tõhusa toimimise tagamiseks“. Pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi võivad hallata vahetult EKP või EKP määratud tugiteenuste osutajad. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad positiivselt, et artikli 32 lõige 2 kehtestab EKP-le kohustuse enne pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi toimimisealaste elementide üksikasjade väljatöötamist konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga.

---

⁵⁴ Ettepaneku artikli 30 lõige 2 ja põhjendus 64.

⁵⁵ Ettepaneku põhjendus 9.

⁵⁶ Ettepanekule lisatud IV lisa punkt 2.

56. Artikli 32 lõike 3 kohaselt pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism: „on makseteenuse pakkujate ainukasutuses ja võimaldab reaalses hinnata võrgupõhiste digieurotehingutega seotud pettuseriski enne tehingu suunamist digieuroarvelduste infrastruktuuri“⁵⁷ ja „toetab makseteenuse pakkujaid arveldatud võrgupõhiste digieuromaksetehingutega seotud pettuste avastamisel“⁵⁸.
57. Seoses sellega tuleks märkida, et makseteenuse pakkujad juba tegelevad pettuste avastamisega, eelkõige teisest makseteenuste direktiivist tulenevate õiguslike kohustuste raames⁵⁹. Lisaks sätestatakse artikli 32 lõikes 1, et makseteenuse pakkujad sooritavad selliseid pettuste tuvastamise toiminguid ka digieuro kontekstis. Samas selgitatakse põhjenduses 68, et kavandatav pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism on vajalik, sest „[...] abiks võib [pettuste õigeaegsel avastamisel] olla teistelt makseteenuse pakkujatelt saadav teave võimaliku pettuse kohta.“ Samas põhjenduses lisatakse veel järgmist: „Seesugune üldine pettuste avastamise funktsioon on kasutusel võrreldavates maksesüsteemides ja see on vajalik selleks, et saavutada tõendatavalt madal pettuste määr, tagamaks digieuro turvalisus nii tarbijate kui ka kaupmeeste jaoks“.
58. Euroopa Andmekaitsekoostöö ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi loomine võib muuta pettuste õigeaegse avastamise tõhusamaks. Sellegipoolest leiavad Euroopa Andmekaitsekoostöö ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et pettuste õigeaegse avastamise tõhusamaks muutmine ei ole hartas silmas pidades isenesest piisav, et muuta vajalikuks sekkumine, mida kavandatav süsteem hõlmaks, põhiõigustesse privaatsusele ja andmekaitsele. Lisaks leiavad Euroopa Andmekaitsekoostöö ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus ei nähta ette selgeid ja täpseid eeskirju, mis reguleeriksid kavandatava pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi kohaldamisala ja kohaldamist, sealhulgas seoses EKP poolt makseteenuse pakkujatele pakutava toe laadiga. Näiteks näib põhjendus 68 viitavat sellele, et pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismil oleks võrreldav roll üldise funktsiooniga, mis on olemas teistes maksesüsteemides. Ettepaneku artiklis 32 ei tehta siiski vahet ühelt poolt Euroopa Keskpanga kui üldise süsteemi järelevalve eest vastutava asutuse rolli ja ülesannete vahel, et teostada järelevalvet pettusevastase tegevuse üle, ja teiselt poolt makseteenuse pakkujate rolli ja ülesannete vahel. Seetõttu on Euroopa Andmekaitsekoostöö ja Euroopa Andmekaitseinspektor seisukohal, et ettepaneku artiklis 32 puudub ettenähtavus, mis kahjustab õiguskindlust ja võimalust hinnata sellise meetme kehtestamise vajalikkust, mis on vajalik nõue harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud andmekaitse põhiõiguse iga piirangu korral.

---

⁵⁷ COM (2023) 369 final, artikli 32 lõike 3 punkt a.

⁵⁸ COM (2023) 369 final, artikli 32 lõike 3 punkt b.

⁵⁹ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2366 (makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) artikli 72 lõige 2 (EMPs kohaldatav tekst).
ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127.

59. Kuigi Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et kaubanduslikes maksesüsteemides on olemas üldised pettuste avastamise funktsioonid, nagu on rõhutatud põhjenduses 68, tuleb Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde, et nende tegevuste aluseks on mitmesuguste tehnoloogiate kasutamine, alates tavapäraistest lahendustest, mis tuginevad reeglitepõhisel pettuste avastamisel, kuni süsteemideni, mis põhinevad reaalsajas analüüsil, masinõppel ja tehisintellektil, mis kõik nõuavad suure hulga isikuandmete töötlemist⁶⁰. Sellest tulenevalt tuleb põhiõiguste kaitse tagamiseks selles kontekstis hoolikalt kaalutleda isikuandmete töötlemise vajalikkust ja proportsionaalsust ning tagada kindlad kaitsemeetmed. See hinnang on seda olulisem, kui kaalutakse sellist süsteemi nagu kavandatav pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism.
60. Kokkuvõttes leiavad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus ei tõendata piisavalt, et EKP peab looma EKP hallatava üldise pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi ning kehtestama asjakohased kaitsemeetmed, et töötlemine vastaks proportsionaalsuse põhimõttele. Seega kutsuvad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor kaasseadusandjaid üles seda vajadust täiendavalt tõendama või, kui seda ei ole tõendatud, kaalutleda andmekaitse seisukohast vähem sekkuvaid meetmeid. Kui sellise mehhanismi vajalikkus on tõendatud, tuleks määratleda konkreetsed kaitsemeetmed, sealhulgas seoses andmete asjakohase piiramisega, tagamaks, et pettusevastased mehhanismid ei kahjusta liigselt ja ebaproportsionaalselt üksikisikute põhiõigusi ja -vabadusi seoses privaatsuse ja isikuandmete kaitsega⁶¹.
61. Lõpuks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et kavandatava pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi suhtes kohaldataks mitmeid piiranguid ja kaitsemeetmeid, sealhulgas asjaolu, et makseteenuse pakkujad oleksid kohustatud „[...] rakendama asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, tagamaks, et pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismile esitatud teabe põhjal ei ole tugiteenuse raames võimalik vahetult tuvastada digieuro kasutajaid“⁶². Samamoodi, kui EKP otsustab mitte anda pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismiga seotud ülesandeid tugiteenuste osutajatele, ei tohiks EKP ega riikide keskpangad otseselt tuvastada digieuro üksikasutajaid.⁶³ Samal ajal selgitatakse põhjenduses 68, et makseteenuse pakkujate ning pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi vahelise teabeedastuse suhtes tuleks kohaldada tipptasemel turva- ja privaatsuse säilitamise meetmeid, tagamaks, et pettuste avastamise ja ennetamise mehhanism ei tuvasta konkreetseid digieuro kasutajaid.

---

⁶⁰ Näiteks kasutavad rahvusvahelised erakaardisüsteemid üldisi pettuste avastamise mehhanisme, mis töötlevad mitmesuguseid isikuandmeid, sealhulgas käitumuslikke biomeetrilisi andmeid, mida kasutatakse tarbijate käitumismustrite analüüsimiseks, et avastada pettusi.

⁶¹ Eelkõige saaks selliste tehnoloogiate kiire areng nagu konfidentsiaalne andmetöötlus ja homomorfne krüpteerimine võimaldada rakendada dünaamilisi identifikaatoreid, mis ei tähenda digieuro üksikute kasutajate tuvastamist ega nende individuaalset profiilianalüüsi pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi tasandil.

⁶² Ettepaneku artikli 32 lõige 4.

⁶³ Ettepaneku artikli 35 lõige 7.

62. Vaatamata vajadusele täiendavalt põhjendada pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi vajalikkust ja proportsionaalsust, nagu eespool kirjeldatud, leiavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor ka, et ei tugiteenuste osutajad ega EKP või riikide keskpangad ei tohiks olla võimelised tuvastama digieuro kasutajaid pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismile esitatud teabe põhjal, kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõikes 5 esitatud pseudonüümimise määratlusega. Seetõttu tuleks ettepaneku artikli 32 lõiget 4 ja artikli 35 lõiget 7 muuta kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõikes 5 sätestatud pseudonüümimise määratlusega, sätestades, et ühelt poolt makseteenuse pakkujad ning teiselt poolt EKP ja riikide keskpangad peaksid võtma asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid tagamaks, et isikuandmete töötlemine toimub viisil, mis tagab, et isikuandmeid ei saa enam seostada konkreetse digieuro kasutajaga ilma täiendavat teavet kasutamata. Lisaks soovitavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor võtta vastu kõige asjakohasemad privaatsust käsitlevad meetmed, mis tagaksid andmekaitse seisukohast kõrgeima kaitsetaseme, arvestades samas asjakohaseid kasulikkuse ja skaleeritavuse vajadusi.

9 KÜBERTURVALISUS JA TEGEVUSKERKSUS

63. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad võimalikke riske, mis võivad tekkida seoses digieuromaksetega IT- ja küberturvalisuse seisukohast. Seoses sellega tulevad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde, nagu rõhutati ettepanekule lisatud mõjuhinnangus⁶⁴, et makseteenuse pakkujate ja tugiteenuste osutajate suhtes kohaldatakse digitaalse tegevuskerksuse õigusakti⁶⁵ ning et eurosüsteemi suhtes kohaldatakse eeldatavasti uut küberturvalisuse määrust⁶⁶, mille üle peetakse praegu läbirääkimisi.

64. Sellest tulenevalt soovitavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor lisada põhjendusse viide kohaldatavale küberturvalisuse õigusraamistikule.

65. Lisaks tulevad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor kõigi asjaomaste osalejate suhtes kohaldatava üldise küberturvalisuse õigusakti puudumisel meelde, et oluline on tagada järjepidev lähenemisviis ühelt poolt digieurotaristu turvalisuse ja tegevuskerksuse ning teiselt poolt makseteenuse pakkujate taristu vahel. Lisaks tuleks käesoleva ettepaneku regulatiivtingimustesse lisada kõrgetasemelise küberturvalisuse ja tegevuskerksuse sätted, mis on spetsiifilised digieurotaristule ja mida eespool nimetatud küberturvalisuse raamistik ei hõlma (nt võimalikud viited sertifitseerimisele).

---

⁶⁴ SWD(2023) 233 final, lk 87.

⁶⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2554, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 909/2014 ja (EL) 2016/1011, PE/41/2022/INIT (ELT L 333, 27.12.2022, lk 1–79).

⁶⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega nähakse ette meetmed küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes, COM(2022) 122 final.

10 VIII PEATÜKK. PRIVAATSUS JA ANDMEKAITSE

66. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt ettepaneku põhjenduses 70 väljendatud eesmärgi üle, tuletades meelde vajadust kehtestada privaatsuse ja andmekaitse kõrge tase, et tagada eurooplaste usaldus tulevase digieuro vastu ning muude hartas sätestatud õiguste ja vabaduste teostumise suhtes. Seoses sellega tuletavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde, et selle eesmärgi saavutamiseks peaksid õigusaktid käsitlema konkreetselt ja selgelt digieuro isikuandmete kaitse aspekte⁶⁷.
67. Seoses sellega väljendavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt selle üle, et VIII peatükis on kehtestatud eesmärgid, milleks võib digieuro paksumise eesmärgil isikuandmeid töödelda. Selle peatüki eesmärk on ka määratleda makseteenuse pakkujate, EKP ja/või riikide keskpankade ning (kui asjakohane) ka tugiteenuste osutajate vastavate kohustuste määratlemine töötlemistoimingute korral. Nagu allpool märgitud⁶⁸, leiavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor siiski, et kaasseadusandjad peaksid esitama täiendavaid selgitusi nii nende aspektide kui ka nende töötlemistoimingute suhtes kohaldatavate õiguslike aluste kohta.
68. Lisaks väljendavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor heameelt ettepaneku lisas esitatud lähenemisviisi üle, mille eesmärk on reguleerida isikuandmete kategooriaid, mida iga digieuro käibele laskmises osalejatest võib töödelda. Samas märgivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et kõnealustes lisades ei ole alati ammendavalt loetletud töödeldavate isikuandmete liigid, mis kahjustab õiguskindlust. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor kutsuvad kaasseadusandjaid üles neid loetelusid täiendavalt täpsustama, võttes võimaluse korral arvesse asjaomaste sidusrühmade vajadusi, võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet ning lõimitud ja vaikumisi andmekaitse kohustust.

10.1 Artikkel 34. Töötlemine makseteenuse pakkujate poolt

69. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et ettepaneku artikli 34 lõike 1 eesmärk on määrata kindlaks eesmärgid, mille korral makseteenuse pakkujad töötlevad digieuroga seotud teenuste osutamisel isikuandmeid. Ettepaneku artikli 34 lõike 1 punktides a ja c olev viide sõnale „*sealhulgas*“ tekitab õiguskindlusetust seoses täpsete eesmärkidega, milleks makseteenuse pakkujad võivad isikuandmeid töödelda. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad, et eesmärke ei peaks väljendama üldiselt, vaid pigem selgelt ja täpselt ning need peaksid olema objektiivselt seotud neile ettepanekuga antud ülesannetega. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et artikli 34 lõike 1 punktides a ja c osutataks ammendavalt makseteenuse pakkujatele usaldatud asjakohastele ülesannetele, mille korral võib ettepaneku kohaselt isikuandmeid töödelda.

---

⁶⁷ Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor avaldus nr 04/2022 digieuro kavandamise valikute kohta privaatsuse ja andmekaitse seisukohast, vastu võetud 10. oktoobril 2022, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

⁶⁸ Vt punktid 74–76, 81, 85 ja 86 allpool.

70. Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad, et ettepanek ei ole piisavalt selge selles osas, mis õiguslikule alusele tuginevad makseteenuse pakkujad ettepaneku artikli 34 lõikes 1 osutatud eesmärkidel toimuva töötlemise korral, sest see sisaldab viiteid nii avalikule huvile tuginemisele kui ka seadusjärgsele kohustusele. Eelkõige sätestatakse ettepanekus, et ettepaneku artikli 34 lõikes 1 loetletud ülesandeid täidavad makseteenuse pakkujad „*avalikes huvides*“, mis tähendab, et makseteenuse pakkujad täidavad avalikes huvides olevat ülesannet kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktiga e, kui nad töötlevad kasutajate isikuandmeid ettepaneku artiklis 34 loetletud eesmärkidel. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et kuigi ettepaneku põhjenduses 73 viidatakse selgesõnaliselt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktile c ja tunnistatakse, et makseteenuse pakkujate poolt teostatav töötlemine on „*vajalik vastutava töötleja juriidilise kohustuse täitmiseks vastavalt käesolevale määrusele*“, samuti märgitakse, et isikuandmete töötlemine artikli 34 lõike 1 punktides a–c osutatud ülesannete täitmiseks on „*avalikes huvides täidetav ülesanne, mis on vajalik digieurot kasutavate kodanike kaitsmiseks ning liidu finantsüsteemi stabiilsuse ja terviklikkuse tagamiseks*“. Ettepaneku põhjenduses 73 on seevastu täpsustatud, et makseteenuse pakkujad võivad töödelda isikuandmeid ka selleks, et täita olemasolevaid avalikes huvides olevaid ülesandeid või täita liidu õiguses sätestatud juriidilist kohustust.
71. Seoses sellega soovivad Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor korrata, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik ainult siis ja niivõrd, kui kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 kohast õiguslikku alust, ning aluse kohaldamine tuleb kindlaks määrata enne töötlemistoimingu algust ja seoses konkreetse eesmärgiga⁶⁹. Kuigi Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor mõistavad komisjoni seisukohta, et digieuro on üldkasutatav avalik kaup, on Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor seisukohal, et kui ettepaneku artikli 34 lõike 1 punktides a–c loetletud eesmärgid tulenevad juriidilistest kohustustest, mida makseteenuse pakkujad käesoleva ettepaneku alusel täidavad⁷⁰, näib isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkt c olevat nende töötlemistoimingute jaoks kõige asjakohasem alus. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa

---

⁶⁹ Euroopa Andmekaitseenõukogu suuniseid 05/2020 määruse (EL) 2016/679 kohase nõusoleku kohta, vastu võetud 4. mail 2020, punkt 121, avaldatud aadressil: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf (viidates allmärkuses 59 ka asjaolule, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 13 lõike 1 punktile c ja artikli 14 lõike 1 punktile c kohaselt on vastutavad töötledajad kohustatud teatama andmesubjektidele õigusliku aluse, millele nad tuginevad iga töötlemise korral).

⁷⁰ Vt näiteks sõnakasutust ettepanekus: „*võimaldavad*“ artikli 13 lõikes 2 („[makseteenuse pakkujad] [...] **võimaldavad** digieuro kasutajatel käsitsi või automaatselt soetada oma digieuromaksekontole digieurosid mittedigieuro-maksekontol olevate rahaliste vahendite arvelt või vahetada digieurosid mittedigieuro-maksekontole kantavateks rahalisteks vahenditeks“), lõikes 3 („[makseteenuse pakkujad] **teevad** digieurode krediteerimise ja debiteerimise funktsioonid digieuro kasutajatele kättesaadavaks“), lõikes 4 („makseteenuse pakkujad [...] **võimaldavad** digieuro kasutajatel [...]“), artikli 16 lõikes 1 („[makseteenuse pakkujad] [...] **kohaldavad** neid piiranguid digieuromaksekontode suhtes“), samuti artikli 23 lõikes 1 („*digieuro on kättesaadav nii võrgupõhiste kui ka võrguväliste digieuromaksetehingute jaoks*“), artikli 30 lõikes 3 („*võrguväliste digieuromaksetehingute lõplik arveldamine toimub hetkel, mil maksja ja makse saaja kohalikes salvestites ajakohastatakse maksja ja makse saaja hoitavate digieurode andmeid*“) (rõhuasetus lisatud).

Andmekaitseinspektor kaasseadusandjatel ettepaneku põhjendustes 73 ja 34 selgitada, et ettepaneku artikli 34 lõike 1 punktide a–c kohane töötlemine toimub juriidilise kohustuse alusel (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkt c).

72. Lisaks soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor ettepaneku põhjendustes 73 ja 34 selgitada, et ettepaneku artikli 34 lõike 1 punktide d ja e kohaselt tehtavad töötlemistoimingud tehakse juriidilise kohustuse alusel (isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkt c), sest see on kõige sobivam õiguslik alus, arvestades, et töötlemine nendel eesmärkidel on nõutav liidu õigusaktidega.
73. Lisaks soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor selgitada, et artiklis 34 sätestatud õiguslikku alust ei tohiks kohaldada digieuromakseteenuste suhtes, mille makseteenuse pakkujad on välja töötanud ja osutavad lisaks põhilistele digieuromakseteenustele⁷¹, mille suhtes kohaldataks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti b või isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti a, arvestades, et nende teenuste suhtes kohaldatakse direktiivi 2015/2366⁷².

Makseteenuse pakkujate töödeldavate isikuandmete liigid

74. Ettepaneku artikli 34 lõikes 2 selgitatakse isikuandmete kategooriaid, mida tuleks töödelda artikli 34 lõike 1 punktides a–c loetletud eesmärkidel, millele on viidatud ettepaneku III lisas. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad, et III lisa korral oleks kasulik täpsustada makseteenuse pakkujate töödeldavate andmete täpset liiki. Isikuandmete liikide selge määratlemine on veel olulisem, sest selleks, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktis c osutatud õiguslik alus oleks kehtiv, peab seadusjärgne kohustus ise olema täpne, sellel peab olema piisavalt selge õiguslik alus vajalike isikuandmete töötlemiseks, ning vastutaval töötlejal ei tohi olla põhjendamatu kaalutusõigust selle juriidilise kohustuse täitmisel.⁷³
75. Eelkõige soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor kaasseadusandjatel täpsustada, mis liiki isikuandmed kuuluvad järgmistesse andmekategooriatesse:
- „kasutajatunnus“ III lisa punkti 1 alapunktis i, mille kohta III lisa punkti 3 alapunktis i on märgitud, et see võib muu hulgas sisaldada „kohaliku salvesti omaniku nime“⁷⁴. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et mõistet „kasutajatunnus“ kasutatakse ka III lisa punkti 3 alapunktis i, mida kohaldatakse võrguväliste digieuromaksete töötlemise suhtes (artikli 34 lõike 1 punkt c). Artikli 2 punktis 27 on siiski sätestatud, et „kasutajatunnus on kordumatu tunnus, mille loob [...]“

---

⁷¹ Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et põhjenduse 30 kohaselt töötavad makseteenuse pakkujad välja nende teenuste täpse olemuse ja seega ei ole neid ettepanekus määratletud.

⁷² Seoses isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti b ja artikli 6 lõike 1 punkti 1 alapunkti a kohaldamisega viitame Euroopa Andmekaitsekoostöögrupi 15. detsembri 2020. aasta suunistele 06/2020 teise makseteenuste direktiivi ja isikuandmete kaitse üldmääruse koostöökoostöö kohta, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202006_psd2_afterpublicconsultation_en.pdf

⁷³ Vt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkt c, artikli 6 lõike 3 punkt a ja põhjendus 41.

⁷⁴ Vt käesoleva arvamuse punkt 4

makseteenuse pakkuja [...] digieuro võrgupõhisel kasutamisel [...]“, mis näib olevat vastuolus selle mõiste kasutamisega III lisa punkti 3 alapunktis i;

- „*teave digieuromaksekontode kohta*“ III lisa punkti 1 alapunktis iii. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et see võib sisaldada „*teavet digieuro kasutaja hoitavate digieurode kohta ja digieuromaksekonto kordumatu numbrit*“, ei anna III lisa punkti 1 alapunkt iii piisavalt selgust selle kohta, mis muud liiki isikuandmed sellesse kategooriasse kuuluvad;
- „*teave võrgupõhiste digieuromaksetehingute kohta*“ III lisa punkti 1 alapunktis iv. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et see võib sisaldada „*teingu identifikaatorit ja teingu summat*“, ei anna III lisa punkti 1 alapunkt iv piisavalt selgust selle kohta, mis muud liiki isikuandmed sellesse kategooriasse kuuluvad;
- „*digieuromaksekonto kordumatu number*“ III lisa punkti 2 alapunktis iii. Arvestades, et ettepaneku artiklis 2⁷⁵ ei ole esitatud määratlust, ei ole selge, mida see identifikaator sisaldaks ning kuidas ja kes seda genereeriks (st kas detsentraliseeritud viisil, kus iga makseteenuse pakkuja määrab oma vormingu, või tsentraliseeritumal viisil EKP poolt).

76. Lõpuks märgivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et artikli 34 lõike 1 punktides d ja e loetletud eesmärkidel puuduvad isikuandmete kategooriad ja liigid, ning soovivad kaaseadusandjatel täpsustada III lisas nimetatud eesmärkidel töödeldavate isikuandmete kategooriate ja eriliikide loetelusid.

Vastutuse jagamine makseteenuse pakkujate vahel

77. Ettepaneku artikli 34 lõike 3 kohaselt tuleb makseteenuse pakkujaid pidada vastutavateks töötajateks isikuandmete töötlemisel, mida tehakse ettepaneku artikli 34 lõikes 1 osutatud eesmärkidel. Ettepanekus täpsustatakse ka, et kui ühe makseteenuse pakkuja juures olev digieuromaksekonto on seotud teise makseteenuse pakkuja juures oleva mittedigieuromaksekontoga, nagu on osutatud artikli 13 lõikes 4, on need makseteenuse pakkujad kaasvastutavad töötajad. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad meelde tuletada, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 26 lõike 1 kohaselt ja käesoleva ettepaneku kontekstis määratud vastavate kohustuste puudumisel, peavad kaasvastutavad töötajad määrama kindlaks oma vastutusvaldkonnad seoses isikuandmete töötlemisega, eelkõige mis puudutab andmesubjekti õiguste kasutamist ja kaasvastutava töötaja kohustust esitada teavet vastavalt artiklitele 13 ja 14⁷⁶.

Makseteenuse pakkujate kohustus rakendada asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid

78. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa andmekaitseinspektor väljendavad heameelt ettepaneku artikli 34 lõikes 4 sätestatud kohustuse üle makseteenuse pakkujatele võtta asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, sealhulgas ajakohaseid turva- ja privaatsuse säilitamise meetmeid, et EKP-le või riikide keskpankadele või tugiteenuste osutajatele edastatud isikuandmed ei võimaldaks otseselt tuvastada konkreetseid digieuro kasutajaid. Selle kohustuse tugevdamiseks soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa

---

⁷⁵ Vt käesoleva arvamuse punkt 4.

⁷⁶ Vt Euroopa Andmekaitseinspektori suunised 07/2020 vastutava töötaja ja volitatud töötaja mõistete kohta, vastu võetud 7. juulil 2021, punktid 161–170, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controller_processor_final_en.pdf

Andmekaitseinspektor siiski täpsustada, et sellised meetmed peaksid tagama isikuandmete pseudonüümimise sellisel viisil, et EKP või riikide keskpangad ei saa neid andmeid enam omistada konkreetsele digieuro kasutajale ilma täiendavat teavet kasutamata.

10.2 Artikkel 35. Isikuandmete töötlemine Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade poolt

Euroopa Keskpanga või riikide keskpankade poolt teostatava töötlemise suhtes kohaldatav õiguslik alus

79. Ettepaneku artiklis 35 on määratletud ülesanded, mille korral EKP ja riikide keskpangad võivad töödelda isikuandmeid, et täita „avalikes huvides olevat ülesannet või teostada avalikku võimu“. Ettepanekus ei viidata siiski sõnaselgelt õiguslikule alusele, millele nad ettepaneku artikli 35 lõikes 1 osutatud eesmärkidel toimuva töötlemise korral tuginevad. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektori sõnul võivad ettepaneku artikli 35 lõikes 1 loetletud töötlemist teostada EKP ja riikide keskpangad avalikes huvides või avaliku võimu teostamiseks. EKP teostatava töötlemise õigusliku aluse selgitamiseks soovitavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor seega kaasseadusandjatel ettepaneku põhjenduses 76 selgemalt viidata isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktile e ja ELi isikuandmete kaitse määruse artikli 5 lõike 1 punktile a.

Vastutuse jagamine makseteenuse pakkujate ja Euroopa Keskpanga või riikide keskpankade vahel

80. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor tunnistavad, et EKP või riikide keskpanga ja makseteenuse pakkujaid käsitatakse eraldi vastutavate töötlejadena, kui makseteenuse pakkujad edastavad isikuandmeid EKP-le või riikide keskpankadele ettepaneku artikli 35 lõike 1 kohaste ülesannete täitmiseks. Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et digieuro kasutajad sõlmivad lepingulise suhte üksnes makseteenuse pakkujatega (ettepaneku artikkel 13), soovivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor rõhutada, et see täpsustus tõstatab küsimuse, kuidas EKP või riikide keskpangad tagavad läbipaistvuse kohustuse ja andmesubjektide õiguste kasutamise, kui nad töötlevad isikuandmeid ettepaneku artikli 35 lõikes 1 loetletud eesmärkidel. Eelkõige leiavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et makseteenuse pakkujate ja EKP või riikide keskpankade koostöö selles küsimuses on oluline, et tagada andmesubjektide õiguste tõhusus, nagu on nõutud isikuandmete kaitse üldmääruses, ning suurendada seega ettepanekus taotletud kõrget usaldustaset.

Euroopa Keskpanga või riikide keskpankade töödeldavate isikuandmete liigid

81. Ettepaneku artikli 35 lõikes 2 viidatakse IV lisas loetletud isikuandmete kategooriatele, mida EKP ja riikide keskpangad võivad töödelda artikli 35 lõikes 1 loetletud eesmärkidel. Samal ajal ei ole IV lisas ammendavalt loetletud, mis liiki isikuandmeid EKP või riikide keskpangad peavad töötleva, vaid illustreerib neid mitteammendavalt, kasutades terminit „sealhulgas“. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad sõna „sealhulgas“ kasutamise asemel ammendavalt loetleda isikuandmete liigid, eelkõige seoses järgmisega:

- IV lisa punkti 1 alapunkt ii, milles viidatakse järgmise teabe töötlemisele: „*teave võrgupõhiste digieuromaksetehingute kohta; teave, mis on seotud digieuromaksekonto kordumatu numbriga, sealhulgas tehingu summa*“;
- IV lisa punkt 3, milles viidatakse järgmiste andmete töötlemisele: „*andmed, mis on vajalikud võrguväliste digieuromaksetehingute puhul võltsingute analüüsimiseks: teave kohaliku salvesti kohta, sealhulgas kohaliku salvesti number*“.

10.3 Artikkel 36. Töötlemine tugiteenuste osutajate poolt

82. Ettepaneku artiklis 36 kirjeldatakse eesmärgi, milleks tugiteenuste osutajad võivad isikuandmete töötlemist teostada olukorras, kus EKP otsustab anda neile ülesande arendada ja hallata vaidluste lahendamise mehhanismi funktsiooni (ettepaneku artikkel 27) või ülesandeid seoses pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismiga (ettepaneku artikkel 32).
83. Lisaks eespool punktis 8.5 juba esitatud soovitudele seoses üldise pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismiga soovivad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektor esitada ettepaneku artikli 36 kohta järgmised märkused.

Kohustuste jaotus tugiteenuste osutajate ja Euroopa Keskpanga vahel

84. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektor mõistavad ettepaneku artikli 27 lõikest 2, artikli 32 lõikest 1 ja artikli 36 lõikest 1, et kuigi EKP ja riikide keskpangad vastutavad vaidluste lahendamise ja üldiste pettuste avastamise mehhanismide loomise eest, vastutavad nende mehhanismide toimimise toetamise eest tugiteenuste osutajad, kui EKP selle ülesande neile delegeerib. Ettepaneku artikli 36 lõikes 5 on lisaks täpsustatud, et tugiteenuste osutajaid tuleb sellise toe pakkumisel käsitada vastutavate töötlejateks. Seoses sellega on oluline meeles pidada, et vastutavate töötlejate rolli kindlaksmääramine õigusaktides peab olema kooskõlas kõnealustes õigusaktides nendele osalejatele antud tegelike kohustustega⁷⁷. Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektor leiavad siiski, et ettepanek ei anna praegusel kujul piisavalt teavet tegelike ülesannete kohta, mida tugiteenuste osutajad täidavad vaidluste lahendamise ja üldiste pettuste avastamise mehhanismide kontekstis, takistades seega Euroopa Andmekaitseinspektoriga ja Euroopa Andmekaitseinspektoril hinnata nende rolli vastutavate töötlejate või volitatud töötlejateks, kui nad töötlevad isikuandmeid ettepaneku artikli 36 lõikes 1 osutatud eesmärkidel. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektor kaasseadusandjatel täpsustada tugiteenuste osutajatele nende mehhanismidega seoses antud kohustusi, mis põhjendaksid nende rolli vastutavate töötlejateks. Teise võimalusena palutakse kaasseadusandjatel jätta artikli 36 lõikest 5 välja tugiteenuste osutajate kvalifitseerimine vastutavaks töötlejaks kõigil juhtudel, kusjuures sellist kvalifitseerimist tuleb hinnata hilisemas etapis, arvestades tugiteenuste osutajatele seoses ettepaneku artiklitega 27 ja 32 EKP poolt antud tegelikke

⁷⁷ Euroopa Andmekaitseinspektori suunised 07/2020 vastutava töötleja ja volitatud töötleja mõistete kohta, vastu võetud 7. juulil 2021, punkt 23, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; Euroopa Andmekaitseinspektori suunised vastutava töötleja, volitatud töötleja ja kaasvastutuse mõistete kohta määruse (EL) 2018/1725 alusel, vastu võetud 7. novembril 2019, lk 8, allmärkus 6, avaldatud aadressil https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

ülesandeid, samuti Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi ja Euroopa Andmekaitseinspektori suuniseid vastutava töötaja ja volitatud töötaja mõistete kohta⁷⁸.

Tugiteenuste osutajate töödeldavate isikuandmete liigid

85. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et kui EKP otsustab anda üldise pettuste ennetamise ja avastamise mehhanismi ülesande tugiteenuste osutajatele, edastavad makseteenuse pakkujad V lisa osutatud isikuandmete kategooriad otse nendele teenuseosutajatele vastavalt ettepaneku artikli 32 lõikele 4. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad siiski, et ettepaneku V lisa punktid i–iii, milles kasutatakse väljendit „sealhulgas“, ei sisalda isikuandmete liikide ammendavat loetelu ning seega soovivad nad täiendavalt selgitada, mis liiki isikuandmeid võivad tugiteenuste osutajad nende kategooriate raames töödelda.
86. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et puuduvad loetletud isikuandmete kategooriad, mida tugiteenuste osutajad peavad töötleva, kui nad korraldavad sõnumite vahetamist vaidluste lahendamiseks vastavalt ettepaneku artikli 27 lõikele 2, ning et puuduvad selgitused selle kohta, kes seda teavet annaks. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor lisada need selgitused V lissasse.

Õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks tugiteenuste osutajate poolt

87. Lõpuks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepanekus ei ole selgesõnaliselt viidatud õiguslikule alusele, mille alusel töötlevad tugiteenuste osutajad andmeid ettepaneku artikli 36 lõikes 1 osutatud eesmärkidel. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor ettepaneku põhjenduses 76 või artikli 36 lõikes 1 selgitada, et isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti e, arvestades, et tugiteenuste osutajad töötlevad neid avalike ülesannete raames, mille on neile andnud EKP.

11 IX PEATÜKK. RAHAPESUVASTANE TEGEVUS

88. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor väljendavad heameelt, et artikkel 37 sisaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eeskirjade kohaldamise erikorda seoses võrguväliste digieuromaksetehingutega. Selliste sätete eesmärk on tagada sobiv tasakaal ühelt poolt privaatsuse ja isikuandmete kaitse ning teiselt poolt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eeskirjade kohaldamise vahel, võttes samas arvesse digieuro konkreetset riskiprofiili. Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor on seisukohal, et praegu elektrooniliste maksete suhtes kohaldatavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eeskirju, mis võimaldavad

---

⁷⁸ Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi suunised 07/2020 vastutava töötaja ja volitatud töötaja mõistete kohta, vastu võetud 7. juulil 2021, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf; Euroopa Andmekaitseinspektori suunised vastutava töötaja, volitatud töötaja ja kaasvastutuse mõistete kohta määruse (EL) 2018/1725 alusel, vastu võetud 7. novembril 2019, avaldatud aadressil https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

kommertspangaraha jälgitavust, tuleb kohandada, et saavutada digieuro eesmärk tagada privaatsuse kõrgeim võimalik tase⁷⁹.

89. Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad siiski, et ettepaneku mõjuhinnaangus⁸⁰ märgitakse, et variant 2e (valikuline privaatsus väikese väärtusega võrgupõhiste maksete korral) „*võib olla kurjategijate ja terroristide jaoks atraktiivne*“, kuid ei selgita, miks selle variandi riskiprofiil oleks tingimata suurem kui sularaha riskiprofiil.
90. Seoses sellega tuleb märkida, et nagu tuleb meelde rahapesuvastane töökond (Financial Actions Task Force 'FATF') oma soovitus⁸¹, ei tohiks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riski taset määrata abstraktselt, vaid seoses konkreetse keskpanga digiraha korral tehtavate konkreetsete kavandamisvalikutega. Selle aspekti suhtes ei analüüsita mõjuhinnaangus piisavalt digieuro rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskiprofiili, mis praktikas sõltub kasutatavast tehnoloogiast ja kontseptsiooni väljatöötamise etapis tehtud valikutest. Nii toimides ei võeta mõjuhinnaangus arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eri riskiprofiile selle valiku korral, sealhulgas asjaolu, et riski saaks vähendada digieuro tegelike omadustega, kui seda nõuetekohaselt hinnata ja juhtida riskipõhise lähenemisviisi alusel.
91. Eelkõige leiavad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et on olemas palju leevendusmeetmeid, mida tuleks arvesse võtta, et vähendada võrgupõhise digieuro riski rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele. Nagu on rõhutatud hiljutises asjakohases kirjanduses⁸², hõlmavad sellised meetmed disaini ja tehnoloogilisi valikuid, mis tuleb teha hilisemas etapis, et vähendada riski rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele, näiteks: i) kontol hoitavate digieurode piirmäära tase, ii) väikese väärtusega võrgupõhiste maksete jaoks konkreetse künnise kehtestamine, mille ületamisel saab teha täieliku kontrolli, ja iii) võimalus kahtluse korral kasutajakonto uuesti identifitseerida. Lisaks nendele meetmetele võiks lisada tehnilisi piiranguid, näiteks võtta vastu asjakohane hetkelisuse määratlus, et vältida „*väga sagedaid*“ tehinguid, piirata päevas ühe ja sama kordumatu digieuro maksekonto numbriga tehingute arvu või jälgida krediteerimise-debiteerimise mustreid (nagu see on võrguvälise makseviisi korral), et vältida künnispõhise lähenemisviisi kuritarvitamist. Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitseinspektor ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepaneku põhjenduses 79 on sõnaselgelt ette nähtud, et digieuro maksetehingud võiksid olla väikese riskiga, nähes ette, et AMLA töötab välja regulatiivsed tehnilised standardid seoses „*lihtsustatud hoolsusmeetmetega*“, mida makseteenuse pakkujad peaksid kohaldama.

---

⁷⁹ Euroopa Andmekaitseinspektor avaldus nr 04/2022 digieuro kavandamise valikute kohta privaatsuse ja andmekaitse seisukohast, vastu võetud 10. oktoobril 2022, lk 3, avaldatud aadressil https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

⁸⁰ Ettepaneku mõjuhinnaang, lk 71.

⁸¹ Rahapesuvastane töökond, „Report to the G20 Finance Ministers and Central Bank Governors on so-called Stablecoins“, juuni 2020, avaldatud aadressil <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf> vt B lisa, punktid 88, 92 ja 94.

⁸² Valge Maja, „Technical evaluation for a U.S. central bank digital currency system“, september 2022, lk 19, avaldatud aadressil <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/09/09-2022-Technical-Evaluation-US-CBDC-System.pdf>

92. Seoses sellega märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepaneku mõjuhinna ei võeta arvesse kontrol hoitavate digieurode piirmäär olemasolu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele avalduva riski võimaliku leevendusena, mida kohaldatakse võrgupõhise digieuro suhtes, mida ei saa kasutada väärtuse säilitamiseks, teisiti kui füüsilist sularaha. Lisaks ei tehta mõjuhinna vahet tavalise rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele avalduva riski ja võimaliku väikese riskiga staatuse vahel, mis võimaldaks lihtsustatud kontrolle, mistõttu kõigile kohaldatakse sama lähenemisviisi riskile.
93. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor lisada eurosüsteemile kohustuse rakendada kõige asjakohasemaid tehnilisi meetmeid, et veelgi vähendada väikese väärtusega digieurotehingute rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskiprofiili (nt lisades erisätte X peatükki). Eelkõige on Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor seisukohal, et digieuro väikese väärtusega võrgupõhiste tehingute riski rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele tuleks käsitleda ja leevendada digieuro kavandamise etapis, mis oleks asjakohasem kui väikese väärtusega digieurotehingute privaatsus- ja andmekaitsefunktsioonide *a priori* piiramine. Et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskiprofiili vähendamiseks tuleb vastu võtta asjakohased tehnilised meetmed, ei oleks väikese väärtusega digieurotehingute privaatsus- ja andmekaitsefunktsioonide *a priori* piiramine tehniliselt põhjendatud ega tagaks õiget tasakaalu ühelt poolt privaatsuse ja isikuandmete kaitse ning teiselt poolt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise vahel.
94. Võttes arvesse kõiki neid kaalutlusi, avaldavad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa andmekaitseinspektor kahetsust, et ettepanekus jäeti välja „*valikulise privaatsuse lähenemisviisi*“ digieuro maksete korral, mida EKP ise kaalus⁸³. Täpsemalt soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et erikorda, mida kohaldatakse võrguväliste tehingutele (mida rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil kontrollitakse ainult krediteerimise ja debiteerimise korral), tuleks laiendada ka võrgupõhiste väikese väärtusega tehingutele, kehtestades seega privaatsuse künnise ehk teisisõnu künnise, millest allpool olevaid tehinguid ei jälgitaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil. Selle künnise võiks kehtestada rakendusaktiga, järgides ettepaneku artikli 37 lõigetes 5 ja 6 sätestatud korda, tuginedes eelnevale riskianalüüsile, mis hõlmab nii andmekaitseriske kui ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ohte. Lihtsuse ja tõhususe huvides võib see künnis olla sama, mis võrguvälise makseviisi tehingulimiit, mis hõlmab eelkõige väikese väärtusega igapäevaseid tehinguid⁸⁴.

---

⁸³ Näiteks hiljutises majandus- ja rahanduskomisjonis peetud kõnes märkis Euroopa Keskpanga juhatuse liige Fabio Panetta, kommenteerides väiksema väärtusega maksete riskitaset: „Üldiselt võiks kaaluda väiksema väärtusega võrgupõhiste ja võrguväliste maksete korral suuremat privaatsust. Nende maksete suhtes võiks kohaldada lihtsustatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrolli, samas kui suurema väärtusega tehingute suhtes kohaldataks endiselt standardkontrolle“. Vt EKP, Euroopa Keskpanga juhatuse liikme Fabio Panetta sissejuhatav avaldus Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis, 30. märts 2022, avaldatud aadressil

https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220330_1~f9fa9a6137.en.html

⁸⁴ Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et selline astmeline lähenemisviis (kus kontrollide puudumine või vähendatud kontrollid väikese väärtusega võrgupõhiste tehingute korral) on keskpanga digiraha kavandamisel kogu maailmas üha tavalisem. Nagu on märgitud hiljutises IMFi taustadokumendis: „[...] kõik kolm aktiivset keskpanga digiraha projekti on valinud ühe ja sama viisi, kuidas tulla

95. Lisaks tuletavad Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor seoses võrguväliste makseviiside „tehingupiirangute“ määratlemisega meelde vajadust leida õige tasakaal ühelt poolt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskide ennetamise ning teiselt poolt õiguse andmekaitsele ja privaatsusele säilitamise vahel. See peaks kajastuma ettepaneku artiklis 37. Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad eelkõige, et kriteeriumid, mida komisjon peab artikli 37 lõikes 6 arvesse võtma, kui ta otsustab kontol hoitavate digieurode piirmäärade ja tehingute piirmäärade üle võrguväliste makseviiside korral, on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskiga ning digieuro kasutatavuse ja aktsepteeritavusega, kuid puudub endiselt viide maksete privaatsusele. See on üllatav andmekaitse seisukohalt, sest privaatsuse säilitamine on selle makseviisi üks peamisi eesmärke. Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad seetõttu, et ettepaneku artikli 37 lõikes 6 viidataks mõjule seoses privaatsuse ja isikuandmete kaitsega.
96. Lisaks märgivad Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et ettepaneku artikli 37 lõikes 6 on sätestatud üksnes see, et komisjon „võib“ konsulteerida Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukoguga seda teemat käsitleva delegeeritud õigusakti vastuvõtmisel. Ei ole siiski selge, kas ja kuidas see konsultatsioon toimiks. Ettepanekus tuleks ette näha struktureeritud ja institutsionaliseeritud mehhanism, mitte lihtsalt võimalus konsulteerida Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukoguga. Seega soovivad Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor kaasseadusandjatel kehtestada artikli 37 lõike 6 lõpus AMLA-le kohustus teha tihedat koostööd Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukoguga ja temaga ametlikult konsulteerida, kui ta esitab komisjoni taotletud arvamuse (nagu on kavandatud Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuses seoses finantsandmete juurdepääsu raamistiku määruse ettepaneku artikli 7 lõikega 4⁸⁵), ning et komisjon võtaks arvamust arvesse enne delegeeritud õigusakti eelnõu esitamist. See ei piiraks konsulteerimist Euroopa Andmekaitseinspektoriga kooskõlas ELi isikuandmete kaitse määrusega.
97. Lõpuks vajavad mõned selle artikli sätted selgitusi, et vältida kahtlusi võrguvälise makseviisi korral privaatsusele ja isikuandmete kaitsele omistatud tähtsuse suhtes. Eelkõige:
- Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor soovivad tagada kooskõla artikli 37 lõike 2 (milles on sätestatud, et makseteenuse pakkujad, EKP ega riikide keskpangad ei säilita tehinguandmeid) ja IV lisa punkti 3 vahel, milles on sätestatud, et eurosüsteem võib lugeda kogu kohalikus salvestis olevat teavet digieuromaksetehingute korral võltsingute analüüsimiseks.

---

toime poliitikakompromissiga anonüümsuse/finantskaasatuse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise vahel. Nende lähenemisviis on olnud pakkuda mitmetasandilist valikut rahakotte, millel on eri künnised. Madalamad künnised võimaldavad suuremat anonüümsust. (...) Mitmetasandiliste keskpanga digirahakottide kasutamine loob seega „poliitikasünergiaid“ anonüümsuse, (hoiuste väljavoolu) riski vähendamise ja finantskaasamise vahel“. Vt Rahvusvaheline Valuutafond, „Behind the scenes of central bank digital currency: emerging trends, insights and, policy lessons“, veebruar 2022, lk 13, avaldatud aadressil <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/FTN063/2022/English/FTNEA2022004.ashx>.

⁸⁵ Euroopa Andmekaitseinspektori aramus 38/2023 ettepaneku kohta võtta vastu määrus finantsandmete juurdepääsu raamistiku kohta, vastu võetud 22. augustil 2023, punkt 30, avaldatud aadressil https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf.

- Artikli 37 lõikes 2 on mõiste „säilitama“ [teinguandmeid] ebaselge andmekaitse seisukohast, sest eelduspärane oleks mõiste „töötlemata“ või „saama juurdepääsu“. „Säilitama“ näib viitavat sellele, et andmetele on võimalik saada juurdepääs, mis ei vasta võrguväliste makseviiside korral taotletavale privaatsuse tasemele. Seetõttu soovivad Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor asendada sõna „säilitama“ sõnaga „töötlemata“.
- Artikli 37 lõige 4 sisaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil töödeldavate „digieurode krediteerimist ja debiteerimist käsitlevate andmete“ seas võrguvälise digieurode makse tegemisel kasutatava kohaliku salvesti tunnust. Seoses sellega soovivad Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor selgitada sellise andmekategooria töötlemise vajalikkust artikli 37 lõike 3 kohaldamisel, võttes arvesse, et ettepanekus on juba ette nähtud muud liiki isikuandmete töötlemine, sealhulgas digieurode krediteerimise ja debiteerimise jaoks kasutatav kontonumber / kasutatavad kontonumbrid.

98. Lõpuks märgivad Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor, et vastavalt artikli 35 lõikele 4 koostoimes ettepaneku põhjendusega 76 tuleks isikuandmed selgelt eraldada, et tagada, et eurosüsteem ei saaks otseselt tuvastada individuaalseid digieurode kasutajaid. Seoses sellega soovivad Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor kehtestada eurosüsteemile kohustuse näha ette andmete eraldamine kohalikus salvestis seoses võrguväliste ja väikese väärtusega võrgupõhiste tehingutega. Ettepanekus tuleks märkida, et teinguandmed peaksid olema kaitstud (st jääma kohaliku salvestisse) ja neid ei tohiks seadmest eksportida (andmeid töödeldakse ja säilitatakse kohapeal). Tehnilisest vaatenurgast on võimalik seda eraldamist rakendada ja toimivaks muuta, andes sellega lõppkokkuvõttes kasutajatele tugevamad tagatised seoses privaatsuse seadetega võrguväliste digieurode kasutamisel.

12 X PEATÜKK. LÕPPSÄTTED

99. Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor märgivad, et ettepaneku artikliga 38 antakse komisjonile õigus muuta lisasid delegeeritud õigusaktidega. Seoses sellega ja arvestades eeldatavat olulist mõju asjaomaste isikute privaatsusele ja isikuandmete kaitsele, soovivad Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor lisada selge viite ELi isikuandmete kaitse määruse artiklile 42, et selgitada, et selliste delegeeritud õigusaktide ettepaneku tegemisel konsulteeritakse vajaduse korral Euroopa Andmekaitseinspektori ja/või Euroopa Andmekaitseinspektooriga.

100. Määruse läbivaatamisel vastavalt ettepaneku artiklile 41 peaksid privaatsus ja andmekaitse olema keskne aspekt, mida komisjon peab oma aruannetes hindama. Euroopa Andmekaitseinspektoori ja Euroopa Andmekaitseinspektor on jätkuvalt valmis andma komisjonile asjakohast teavet nende aruannete koostamisel, mis tuleb esitada üks aasta pärast digieurode esmakordset käibele laskmist ja iga kolme aasta tagant⁸⁶.

---

⁸⁶ Ettepaneku artikli 41 lõige 1.

LÕPPMÄRKUSED

101. Samal ajal kui ELi õigusloomeprotsess kestab, vaatab Euroopa Keskpanga nõukogu 2023. aasta sügisel läbi uurimisetapi tulemused ja otsustab selle põhjal, kas alustada digieuro katsetappi, eesmärgiga lasta digieuro käibele kahe või kolme aasta pärast⁸⁷. Seoses sellega tuletavad Euroopa Andmekaitse nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor meelde, et kõik digieuro vastutavad töötajad ja kaasvastutavad töötajad on kohustatud tegema andmekaitsealase mõjuhindangu ulatuses, milles on täidetud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 35 või ELi isikuandmete kaitse määruse artikli 39 nõuded, ning ideaaljuhul avaldama selle andmekaitsealase mõjuhindangu.
102. Samuti peaks EKP hindama vajadust konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga enne digieuroga seotud töötlemist, sest selline töötlemine põhjustaks tõenäoliselt suurt riski füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Eelkõige vastaks EKP poolne isikuandmete töötlemine vähemalt kolmele kriteeriumile, mis on sätestatud Euroopa Andmekaitse nõukogu suunistes andmekaitsealaste mõjuhindangute kohta (nt hindamine pettuste avastamise ja ennetamise mehhanismi kontekstis, tundlike isikuandmete töötlemine seoses digieuro kasutajate rahaliste vahenditega ja suuremahuline töötlemine)⁸⁸.
103. Seda arvestades soovivad Euroopa Andmekaitse nõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor ettepanekus meelde tuletada EKP kohustust viia läbi andmekaitsealane mõjuhindang ning teha EKP-le ülesandeks tagada digieuro koos sisseehitatud vastavusega lõimitud ja vaikimisi andmekaitse kohustuse täitmiseks projekti järgmistes etappides, näiteks tehnoloogiliste valikute, süsteemieskirjade ja kontseptsiooni tõendamise vastuvõtmine. Selline säte tagaks üldsuse jaoks selgelt läbipaistvuse seoses kaitsemeetmetega, mis on kehtestatud nende privaatsust ja isikuandmeid tõhusalt kaitsva digieuro saavutamiseks. Need võiks lisada näiteks artikli 36a või lõppsätete (X peatükk) kaudu.

Euroopa Andmekaitseinspektori nimel

Euroopa Andmekaitse nõukogu nimel

Euroopa Andmekaitseinspektor

eesistuja

(Wojciech Wiewiorowski)

(Anu Talus)

---

⁸⁷ EKP, „Progress on the investigation phase of a digital euro – fourth report“ (Digieuro uurimisetapi edenemine – neljas aruanne), 14. juuli 2023, avaldatud aadressil: <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews230714.en.html#:~:text=The%20fourth%20progress%20report%20on,it%20could%20strengthen%20financial%20inclusion>.

⁸⁸ Artikli 29 töörihm, „Suunised, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhindangut ja selle kindlaksmääramist, kas isikuandmete töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt suur oht“ vastavalt määrusele (EL) 2016/679“, vastu võetud 4. aprillil 2017, lk 9–11, avaldatud aadressil <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>